

Ваш Консультант

Читайте, щоб не помилятися!

ПЕРЕДПЛАТНИЙ ІНДЕКС
86006

Документи • Роз'яснення • Коментарі • Відповіді

Журнал розповсюджується лише за передплатою
Передплатити можна в усіх відділеннях Укрпошти

№ 5 (005) травень 2014 року

Тетяна КОВАЛЬЧУК

ПРОЕКТНІ ПОЛЬОВІ ДОРОГИ

- як узаконити їх використання
- хто є їх орендодавцем
- яку документацію треба мати, щоб їх орендувати

ЩО ЗМІНЮЄТЬСЯ?

- печатка стає не обов'язковою
- за документами — до центру надання адмінпослуг
- припинення діяльності ФОП за заявницьким принципом

ЗЕМЕЛЬНИЙ ПОДАТОК: ПІЛЬГОВИКИ МАЮТЬ ВИБІР

СУДОВА ПРАКТИКА. ЦИВІЛЬНІ СПРАВИ ПРО СПАДКУВАННЯ

ЦЕНТРАЛЬНІ ОРГАНЫ ВИКОНАВЧОЇ ВЛАДИ РОЗ'ЯСНЮЮТЬ:

- як оподатковується нерухоме майно
- як отримати дублікати документів, виданих нотаріусом
- умови доступу громадян до публічної інформації

ВІДПОВІДІ НА ЗАПИТАННЯ —
сторінки 26-31

Кабмін схвалив проект закону про податковий компроміс

21 травня цього року на засіданні Уряду схвалено проект закону «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо особливостей уточнення податкових зобов'язань з податку на прибуток підприємств та податку на додану вартість у разі застосування податкового компромісу», який направляється Урядом до Парламенту.

Основні положення законопроекту передбачають можливість звільнення від відповідальності платників податків за заниження податку на додану вартість та податку на прибуток за періоди до 2014 року за умови сплати 15% податкових зобов'язань. Така акція буде тривати 60 днів з дня набрання чинності таким законом.

Слід зазначити, що платник податків не притягується до кримінальної відповідальності за діяння, які він уточнив. Уточнені періоди, які будуть перевірені органами доходів і зборів, не підлягатимуть подальшим перевіркам. У разі, якщо за наслідками перевірки буде встановлено неправильність декларування та прийнято податкове повідомлення-рішення, то платник податків має право заплатити за ним також лише 15% такого зобов'язання, а 85% вважається погашеним. Штрафи та пеня до платника податків не застосовуються. На думку розробників законопроекту, така модель компромісу держави та платників податків відповідає міжнародному досвіду та є важелем детінізації економіки та надходження коштів до бюджету.

Мінагрополітики працює над концепцією Аграрного кодексу України

Мінагрополітики готує концепцію розроблення і впровадження в життя уніфікованого кодифікованого аграрного документа — Аграрного кодексу України. Про це заявив Міністр аграрної політики та продовольства України Ігор Швайка під час зустрічі з аграріями на Дніпропетровщині.

«Кодекс скасує велику кількість часто взаємо-конкуруючих законів. Ми випишемо єдині зрозумілі правила, а рішеннями Уряду затверджуватимуться цифри, показники, нормативи тощо, але всі вони будуть узгоджуватися з Аграрним кодексом України».

Ігор Швайка підкреслив, що на сьогодні головне завдання міністерства спільно з іншими зацікавленими органами влади розробити концепцію Аграрного кодексу з тим, щоб у 2015 році вийти на його ухвалення у парламенті.

Податкової міліції та інших «каральних» органів скоро не буде

Про це заявив заступник Міністра доходів і зборів України Володимир Хоменко на робочій зустрічі з підприємцями та представниками Європейської бізнес асоціації.

За його словами, податкова міліція давно себе дискредитувала, працюючи як каральний орган, і її буде реформовано, — інформує пресслужба Міндоходів.

Разом із податковою міліцією зникне і Управління боротьби з економічною злочинністю (УБЕЗ) та інші підрозділи правоохоронних органів, що займалися боротьбою з економічними злочинами, а також поборами.

Податкова міліція разом із чотирма іншими правоохоронними органами будуть реформовані у єдину Службу фінансових розслідувань, котра займатиметься охороною економічної безпеки.

«Нова Служба не перебираємо на себе функції колишніх «каральних» органів, — запевнив заступник Міністра. — Нове відомство відповідатиме європейським принципам та передовим світовим практикам, воно, безумовно, сприятиме переформатуванню застарілої системи, яка продемонструвала свою неефективність. Таким чином, буде створено дієвий інструмент для захисту фінансового потенціалу України, законних фінансових інтересів держави та прав громадян».

Зросли ціни на газ

Нагадаємо, ціна на газ зростатиме поетапно — раз в рік. З 1 травня цього року роздрібні ціни на газ для населення зросли на 50%. З 1 травня 2015 року тарифи зростуть ще на 40%, з 1 травня 2016 і 2017 років — по 20%.

Для споживачів, які використовують газ «для приготування їжі та/або підігріву води у багатоквартирних будинках» ціна за 1 кубометр з ПДВ становить 1,182 грн за наявності газових лічильників, 1,299 грн — за відсутності газових лічильників.

Якщо споживання природного газу не перевищує 2500 кубів на рік, споживач платитиме за 1 кубометр з ПДВ 1,089 грн (за наявності газових лічильників) та 1,197 грн (за відсутності лічильників).

Якщо споживання газу не перевищує 6000 кубів на рік, за 1 куб з ПДВ встановлено плату 1,788 грн (за наявності газових лічильників) та 1,965 грн (за відсутності лічильників).

Якщо споживання природного газу перевищує 6000 кубів на рік, за 1 куб з ПДВ сплачується 3,645 грн (за наявності газових лічильників) та 4,011 грн (за відсутності газових лічильників).

ЖУРНАЛ ВИХОДИТЬ РАЗ НА МІСЯЦЬ

№ 5 2014

ЗАКОН І ПРАКТИКА

2

Тетяна КОВАЛЬЧУК

ПРОЕКТНІ ПОЛЬОВІ ДОРОГИ. ЯК ОФОРМИТИ ЇХ ВИКОРИСТАННЯ?

1. ХТО є ОРЕНДОДАВЦЕМ ЗЕМЕЛЬ ПІД ПРОЕКТНИМИ ПОЛЬОВИМИ ДОРОГАМИ?
 - Якщо КСП ліквідоване до 2002 року...
 - Якщо за рішенням загальних зборів землі, які не підлягають паюванню, передавалися у відання сільської, селищної, міської ради...
 - Якщо КСП реорганізоване, а земельні ділянки під проектними польовими дорогами залишилися у колективній власності громадян — колишніх його членів...
2. ЯКА ЗЕМЛЕВПОРЯДНА ДОКУМЕНТАЦІЯ ПОТРІБНА ДЛЯ УКЛАДАННЯ ДОГОВОРУ ОРЕНДИ ЗЕМЕЛЬНОЇ ДІЛЯНКИ ПІД ПРОЕКТНИМИ ДОРОГАМИ?

МІНДОХОДІВ УКРАЇНИ. РОЗ'ЯСНЕННЯ

5

Громадянин може обрати земельну ділянку для застосування пільги по земельному податку

ЩО НОВЕНЬКОГО?

6

- 6 Спрощується процедура припинення діяльності підприємців
- 6 В Україні з червня запроваджуються нові правила обміну валюти
- 7 Громадяни України зможуть оформити всі документи в «Єдиному вікні» на місцях
- 7 Компанії самі вирішуватимуть — використовувати печатку чи відмовитися від неї

ТЕМУ ПІДКАЗАВ ЧИТАЧ

8

Алла КАЛЬНІЧЕНКО

ОХОРОНА ТА УПРАВЛІННЯ СПАДКОВИМ МАЙНОМ

- 9 Успадковано земельну ділянку. Як її передати в оренду іншому?

СУД І ПРАКТИКА

10

Про судову практику розгляду цивільних справ про спадкування

ЗА ШО І СКІЛЬКИ СПЛАЧУВАТИ?

14

НОВІ СТАВКИ ПОДАТКІВ

МІНДОХОДІВ УКРАЇНИ. КОНСУЛЬТАЦІЯ

16

Щодо оподаткування податком на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки

- Щодо сплати податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки юридичними особами
- Щодо порядку визначення податку фізичним особам

МІН'ЮСТ УКРАЇНИ. ПОВІДОМЛЕННЯ

18

Щодо Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у зв'язку з прийняттям Закону України «Про інформацію» (нова редакція) та Закону України «Про доступ до публічної інформації»

УКРДЕРЖРЕЄСТР. РОЗ'ЯСНЕННЯ

18

Щодо деяких питань, пов'язаних з видачею дублікатів документів, посвідчених або виданих нотаріусом

ЩО НОВЕНЬКОГО?

18

Скасовується обов'язковість нотаріального засвідчення вірності копій майже 15-ти документів

МІНСОЦПОЛІТИКИ УКРАЇНИ. ІНФОРМАЦІЯ

19

ПРОІНДЕКСОВАНО ПЕНСІЇ ТА ЗАРПЛАТИ

ПРАВИЛА І ВИНАТКИ

20

Ганна БЕКОВСЬКА

ЩОДО МНОЖИННОСТІ СТОРІН У ДОГОВОРІ ОРЕНДИ

НЮАНСИ ПРИВАТИЗАЦІЇ

22

Як визначити розпорядника землі при відчуженні об'єктів, що підлягають приватизації?

ПРАВО НА ЗЕМЛЮ. ЯК ЙОГО РЕАЛІЗУВАТИ?

24

Перш ніж надати земельну ділянку в користування, потрібно припинити право користування іншої особи

ВІДПОВІДАЄМО НА ЛИСТИ

26

Підставою для розміщення тимчасової споруди є паспорт її прив'язки

- 27 Громадяни України можуть приватизувати не одну земельну ділянку, але різного цільового призначення

- 28 Якщо земельні ділянки лісогосподарського призначення використовуються для лісогосподарських цілей, то земельний податок окремо не сплачується

- 28 Як побудувати магазин на приватній присадибній земельній ділянці

- 30 Землі водного фонду в прикордонній смузі передаються в оренду для рибогосподарських потреб за дозволом прикордонників

32

РІШЕННЯ МІСЦЕВОЇ ВЛАДИ ОСКАРЖЕНІ. ЧОМУ?

ПРОЕКТНІ ПОЛЬОВІ ДОРОГИ. ЯК ОФОРМИТИ ЇХ ВИКОРИСТАННЯ?

Тетяна КОВАЛЬЧУК,
юрист

Згадаємо, що частина земель, які передавалися у колективну власність КСП, передбачалася для послідуваного перерозподілу між членами цього КСП та пенсіонерами з їх числа. Перелік цих громадян містився в додатку до державного акта на право колективної власності, який видавався КСП. Право кожного з цих громадян на свою частку (пай) земель КСП посвідчувалося сертифікатом на право на земельну частку (пай).

Розподіл земельних ділянок у межах одного сільськогосподарського підприємства між власниками земельних часток (пай), які подали заяви про виділення належних їм пай в натурі (на місцевості), проводився відповідною сільською, селищною, міською радою чи районною державною адміністрацією за місцем розташування земельних ділянок на зборах власників земельних часток (пай) згідно з проектом землеустрою щодо організації території земельних часток (пай).

У згаданому проекті визначалися місце розташування земельних ділянок, їх межі та площа сільськогосподарські, що підлягають розподілу між цими громадянами, їх цільове призначення, дії обмежень (обтяжень) у використанні земельних ділянок, у тому числі земельних сервітутів

Питання використання польових доріг актуальне до нині. Хоча основний процес передачі сільськогосподарських земель у колективну власність колективним сільськогосподарським підприємствам, кооперативам, акціонерним товариствам (далі — КСП) відбувся у 90-х роках, питання використання польових доріг досі чітко не врегульоване чинним законодавством.

(ст.ст. 7, 9 Закону України «Про порядок виділення в натурі (на місцевості) земельних ділянок власникам земельних часток (пайв)»).

Статтею 11 цього ж Закону визначено особливості встановлення меж земельних ділянок у натурі (на місцевості) власникам земельних часток (пайв), а саме, що земельні ділянки, які їх власники або інші особи будуть використовувати єдиним масивом, закріплюються межовими знаками встановленого зразка лише по окружній межі єдиного масиву.

Проектом землеустрою щодо організації території земельних часток (пайв) крім самих земельних ділянок проектувалися також польові дороги. Планувалися вони для можливості проходу чи проїзду до виділених в натурі

(на місцевості) земельних пайв і фактично залишилися у колективній власності.

На сьогодні переважна більшість власників виділених в натурі (на місцевості) земельних пайв передають їх в оренду сільськогосподарським товариществам єдиним масивом. Враховуючи технології сучасного агропромисловництва, крім орендованих земельних ділянок, орендарями використовуються і землі під проектними польовими дорогами, як правило, без оформлення договору оренди. Переважно орендарі самі бажають узаконити користування земельними ділянками під польовими дорогами, однак для укладання договору оренди таких земель слід враховувати ряд особливостей, встановлених чинним законодавством.

1. ХТО є ОРЕНДОДАВЦЕМ ЗЕМЕЛЬ ПІД ПРОЕКТНИМИ ПОЛЬОВИМИ ДОРОГАМИ?

Найбільша складність при укладанні таких договорів полягає у визначені особи, яка виступатиме орендодавцем таких земель. Так, орендодавцем земель під проектними польовими дорогами

можуть виступати органи місцевого самоврядування, органи виконавчої влади та громадяни — колишні члени КСП, які включені до списку — додатку до державного акта на право колективної влас-

ності. Спробуємо розібратися хто ж і в якому випадку має право надавати в оренду земельні ділянки під проектними дорогами?

■ Якщо КСП ліквідоване до 2002 року...

Статтею 5 Земельного кодексу України (в редакції 1992 року) було встановлено, що землі загального користування (внутрігосподарські шляхи, полезахисні лісосмуги та інші ґрунтозахисні насадження, гідротехнічні споруди тощо) колективних сільськогосподарських підприємств, сільськогосподарських кооперативів та акціонерних товариств, що ліквідуються або збанкрутіли, передаються у відання відповідних місцевих Рад народних депутатів.

Якщо КСП було ліквідоване до 2002 року, то відповідно до статті 5 вищезазначеного Кодексу (в редакції 1992 року) земельні ділянки під проектними польовими дорогами мали перейти у відання сільських, селищних, міських рад, а з 2002 року (набрання чинності Земельним кодексом в редакції 2001 року) також і до районних державних адміністрацій, якщо вони розташовані за межами населених пунктів. З 2013 року відповідно такі земельні ділянки в межах населених пунктів перейшли у комунальну власність, а за межами — у державну і розпорядження ними перейшло від райдерадміністрацій до територіальних органів земельних ресурсів.

Отже, при ліквідації КСП до 2002 року та виділенні земельних часток (паїв) в натурі (на місцевості) колишнім його

членам, земельні ділянки під проектними польовими дорогами за межами населеного пункту (державної власності) передаються в оренду територіальними органами земельних ресурсів, а в межах населеного пункту (комунальна власність) — відповідно сільською, селищною, міською радою.

■ Якщо за рішенням загальних зборів землі, які не підлягають паюванню, передавалися у відання сільської, селищної, міської ради...

Є випадки, коли КСП не ліквідовувалося, а реорганізувалося, однак, затверджуючи проект землеустрою щодо організації терitorії земельних часток (паїв), загальні збори приймали рішення про те, що земельні ділянки колективної власності, які не підлягають паюванню передаються у відання сільських, селищних, міських рад або районних державних адміністрацій.

У цьому випадку, на підставі рішення загальних зборів колишніх членів КСП (зборів їх уповноважених) мало бути прийнято рішення ради або розпорядження райдерадміністрації (до 2013 року) чи територіального органу земельних ресурсів (з 2013 року) щодо віднесення цих земель до земель запасу державної або комунальної власності.

Відповідно і орендодавцем земель під проектними дорогами у цьому випадку вже буде щодо комунальних земель — відповідна рада, щодо державних земель — територіальний орган земельних ресурсів.

■ Якщо КСП реорганізоване, а земельні ділянки під проектними польовими дорогами залишилися у колективній власності громадян — колишніх його членів...

Згідно зі статтею 5 Земельного кодексу (в редакції 1992 року) та статтею 8 чинного Закону України «Про колективне сільськогосподарське підприємство» розпорядження земельними ділянками, що перебувають у колективній власності громадян, здійснюється загальними зборами членів КСП, зборами уповноважених або створеним ними органом управління, якому передано окремі функції по господарському управлінню колективним майном.

Враховуючи, що члени колишнього КСП — власники виділених в натурі (на місцевості) земельних часток (паїв) — передають свої земельні ділянки в оренду певному сільськогосподарському товариству, відповідно і орендувати земельні ділянки під проектними польовими дорогами має цей же орендар. Передача в оренду таких земель здійснюється за рішеннями або загальних зборів колишніх членів КСП, або зборів їх уповноважених, або ж органу управління, створеного ними, наприклад, Спілки власників земельних та майнових паїв.

Якщо ж органу управління не створено, а КСП реорганізовано, то рішення загальних зборів колишніх членів КСП або їх уповноважених має бути затверджене сільською, селищною, міською радою. При цьому рішен-

ням загальних зборів можна уповноважити на підписання договору оренди земельної ділянки під проектними польовими дорогами як уповноважених загальними зборами колишніх членів КСП, так і раду, яка відповідно затверджувала рішення загальних зборів щодо передачі в оренду цих земель.

Також може мати місце оформлення спільної част-

кової власності на земельну ділянку (земельні ділянки) під проектними дорогами. Співласниками у цьому випадку виступатимуть ті громадяни, які внесені в список — додаток до державного акта на право колективної власності за виключенням тих осіб, які виділили земельну ділянку окремо та самостійно господарюють на ній.

2. ЯКА ЗЕМЛЕВПОРЯДНА ДОКУМЕНТАЦІЯ ПОТРІБНА ДЛЯ УКЛАДАННЯ ДОГОВОРУ ОРЕНДИ ЗЕМЕЛЬНОЇ ДІЛЯНКИ ПІД ПРОЕКТНИМИ ДОРОГАМИ?

Не менш актуальним питанням є питання про те, яка саме документація із землеустрою має розроблятися для укладання договору оренди земельної ділянки під проектними польовими дорогами, а саме: проект землеустрою щодо відведення земельної ділянки чи технічна документація щодо встановлення меж земельної ділянки в натурі (на місцевості)?

Відповідно до статті 5 Закону України «Про виділення в натурі (на місцевості) земельних ділянок власникам земельних часток (паїв)» сільські, селищні, міські ради та районні державні адміністрації в межах їх повноважень розглядають та погоджують проекти землеустрою щодо організації території земельних часток (паїв) та приймають рішення про видачу документів, що посвідчують право власності на земельну ділянку, власникам земельних часток (паїв).

Проект землеустрою щодо організації території земельних часток (паїв) розробляєть-

ся (розробляється) державними та іншими землевпорядними організаціями, (суб'єктами господарювання), які мають у своєму складі сертифікованих інженерів-землевпорядників.

Він погоджувався відповідною сільською, селищною, міською радою чи районною державною адміністрацією і затверджувався на загальних зборах більшістю власників земельних часток (паїв) у межах земель, що перебувають у користуванні одного сільськогосподарського підприємства, та оформлявся відповідним протоколом.

Згідно зі статтею 11 вищезазначеного Закону, якою визначаються особливості встановлення меж земельних ділянок у натурі (на місцевості) власникам земельних часток (паїв), встановлення таких меж здійснювалося на підставі технічної документації із землеустрою щодо складання документів, що посвідчують право власності на земельну ділянку. При цьому межа земельної ділян-

ки, виділеної власнику як земельна частка (пай) є також межею сусідніх пайових земельних ділянок або земельних ділянок під проектними польовими дорогами. Нагадаємо, що Проектом землеустрою щодо організації території земельних часток (паїв) з метою доступу до пайових земельних ділянок обов'язково проектувалися польові дороги.

Земельні ділянки, які за відповідною заявою мають використовуватися їх власниками самостійно, закріплювалися межовими знаками встановленого зразка кожна окремо.

Земельні ділянки, які використовуватимуться їх власниками або іншими особами єдиним масивом, закріплюються межовими знаками лише по окружній межі єдиного масиву.

Отже, враховуючи вищезазначене, для укладення договору оренди земельної ділянки під проектними дорогами, які залишаються у колективній власності колишніх членів КСП, достатньо замовити технічну документацію із землеустрою щодо встановлення меж земельної ділянки в натурі (на місцевості), а не проект землеустрою щодо її відведення. Оскільки згідно з проектом землеустрою щодо організації території земельних часток (паїв) межі таких земельних ділянок вже визначені, затверджені і не змінювалися, — мова може йти лише про внесення цих меж в натуру (на місцевість) без закрілення їх межовими знаками.

ГРОМАДЯНИН МОЖЕ ОБРАТИ ЗЕМЕЛЬНУ ДІЛЯНКУ ДЛЯ ЗАСТОСУВАННЯ ПІЛЬГИ ПО ЗЕМЕЛЬНОМУ ПОДАТКУ

Фізична особа, яка має у власності декілька земельних ділянок одного виду використання та право на застосування пільги щодо сплати земельного податку, може самостійно обрати земельну ділянку, на яку буде отримано пільгу.

Перелік категорій фізичних осіб, які звільняються від сплати земельного податку, визначено у п.281.1 ст.281 Податкового кодексу України (далі — ПКУ).

Звільнення від сплати земельного податку, передбачене для відповідної категорії фізичних осіб пунктом 281.1 статті 281 ПКУ, поширюється на одну земельну ділянку за кожним видом використання у межах граничних норм:

- для ведення особистого селянського господарства — у розмірі не більш як 2 гектари;
- для будівництва та обслуговування житлового будинку, господарських будівель і споруд (присадибна ділянка): у селах — не більш як 0,25 гектара, в селищах — не більш як 0,15 гектара, в містах — не більш як 0,10 гектара;
- для індивідуального будівництва — не більш як 0,10 гектара;
- для будівництва індивідуальних гаражів — не більш як 0,01 гектара;
- для ведення садівництва — не більш як 0,12 гектара.

Підставою для нарахування земельного податку є дані державного земельного кадастру.

Водночас, відповідно до ст. 125 Земельного кодексу України (далі — ЗКУ) право власності на земельну ділянку виникає з моменту державної реєстрації цих прав. Оформлюється таке право відповідно до Закону України «Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень» (ст.126 ЗКУ).

Отже, фізична особа, яка належить до категорії осіб, які мають право на пільги щодо сплати земельного податку, отримує таке право лише після оформлення права власності на земельну ділянку у законодавчо встановленому порядку та внесення відповідних даних до державного земельного кадастру.

Особливості справляння земельного податку визначені у статтях 269-290 ПКУ (розд. XIII. Плата за землю).

ВІД РЕДАКЦІЇ:

Нагадаємо, що:

- ✓ Відповідно до пункту 281.1 статті 281 Податкового кодексу України від сплати податку за земельні ділянки звільняються:
 - інваліди першої і другої групи;
 - фізичні особи, які виховують трьох і більше дітей віком до 18 років;
 - пенсіонери (за віком);
 - ветерани війни та особи, на яких поширюється дія Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту»;
 - фізичні особи, визнані законом особами, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи.
- ✓ Платниками земельного податку згідно зі статтею 269 цього ж Кодексу є:
 - власники земельних ділянок, земельних часток (паїв);
 - постійні землекористувачі.
- ✓ Об'єктами оподаткування за статтею 270 Кодексу є:
 - земельні ділянки, які перебувають у власності або користуванні;
 - земельні частки (паї), які перебувають у власності.

СПРОЩУЄТЬСЯ ПРОЦЕДУРА ПРИПИНЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМЦІВ

Верховна Рада України прийняла закони, які спрощують процедури ліквідації юридичних осіб та припинення діяльності фізичних осіб-підприємців.

Зокрема, Законом «Про внесення змін до Закону України «Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців» (щодо реорганізації державних установ та спрощення припинення юридичних осіб)» (реєстр. № 2121-1) скасовуються необґрунтовані перешкоди у процедурах реорганізації та ліквідації юридичних осіб, які, зокрема, заважають реорганізації центральних органів виконавчої влади, що перебувають на стадії припинення.

Зокрема, скасовується заборона на:

- проведення державної реєстрації змін до установчих документів юридичної особи щодо якої прийнято рішення про реорганізацію чи ліквідацію;
- внесення змін до відомостей, які містяться в Єдиному державному реєстрі (ЕДР), стосовно місцезнаходження юридичної особи щодо якої прийнято рішення про припинення;
- внесення змін до ЕДР щодо відомостей про відокремлені підрозділи, крім відомостей про їх закриття.

Крім того, Законом «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення процедури державної реєстрації припи-

нення підприємницької діяльності фізичних осіб-підприємців за заявницьким принципом» (реєстр. № 2409-1) внесено зміни до Цивільного та Господарського кодексів України, а також до законів про держреєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців, про збір та облік ЄСВ.

Передбачається, що реєстрація припинення підприємницької діяльності ФОП здійснюватиметься негайно після отримання від фізичної особи відповідного волевиявлення (у формі реєстраційної картки), без права контролюючих органів заблокувати реєстрацію.

Ідеологія заявницького принципу ґрунтується на тому, що фізична особа, яка призупиняє свою підприємницьку діяльність, на відміну від випадку ліквідації юридичної особи, нікуди не зникає.

Відповідно до положень прийнятого Закону відтепер немає підстав вимагати від фізособи надання будь-яких довідок від контролюючих органів або вимагати проходження певних перевірок, надання звітностей, документів і т.п. Подібні вимоги не повинні бути умовою реєстрації припинення підприємницької діяльності фізичною особою.

В УКРАЇНІ З ЧЕРВНЯ НОВІ ПРАВИЛА

30 квітня Національним банком України прийнято постанову № 249 (Зареєстровано в Мін'юсті 7.05.2014 р. за № 480/25257), якою затверджено Інструкцію про порядок організації та здійснення валютно-обмінних операцій на території України.

Згідно з пунктами 1, 2, 4 розділу IV цієї Інструкції:

- операції з купівлі у фізичної особи-резидента готівкової іноземної валюти за готівкові гривні;
- операції конвертації (обміну) готівкової іноземної валюти однієї іноземної держави на готівкову іноземну валюту іншої іноземної держави та операції зворотного обміну фізичним особам-нерезидентам невикористаних готівкових гривень на готівкову іноземну валюту на суму, яка менша в еквіваленті, ніж 150000 гривень, здійснюються без пред'явлення документа, що посвідчує особу та її резидентність, із зазначенням у квитанціях про здійснення ва-

Уряд 16 травня ц. р. прийняв постанову «Про деякі питання надання адміністративних послуг», якою розширюються повноваження місцевих центрів адмін-послуг.

Як прокоментував документ Міністр юстиції України Павло Петренко, це пілотний проект, у рамках якого Мін'юст та інші держструктурі передають значну частину своїх повноважень єдиним адміністративним центрам надання послуг.

АПРОВАДЖУЮТЬСЯ ОБМІНУ ВАЛЮТИ

лютно-обмінної операції прізвища, імені, по батькові (за наявності) цієї особи.

Під час проведення операцій з купівлі у фізичних осіб — резидентів і нерезидентів готівкої іноземної валюти за готівкові гривні, зворотного обміну фізичним особам-нерезидентам невикористаних готівкових гривень на готівкову іноземну валюту, конвертації (обміну) готівкової іноземної валюти однієї іноземної держави на готівкову іноземну валюту іншої іноземної держави на суму, що дорівнює чи перевищує в еквіваленті 150000 гривень, банк, фінансова установа зобов'язаний (зобов'язана) здійснити ідентифікацію особи відповідно до законодавства України про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванню тероризму.

До набрання чинності цієї Інструкції без пред'явлення документа, що посвідчує особу, можливо здавати в банк іноземну валюту на суму, що не перевищує 15 тис. грн.

КОМПАНІЇ САМІ ВИРІШУВАТИМУТЬ — ВИКОРИСТОВУВАТИ ПЕЧАТКУ ЧИ ВІДМОВИТИСЯ ВІД НЕЇ

Прийнято Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення порядку відкриття бізнесу» від 15.04.2014 р. № 1206-VII (далі — Закон), яким серед іншого скасовано обов'язок для суб'єктів господарювання мати печатку. Тепер компанії та фірми самі вирішуватимуть — використовувати печатку або відмовитися від неї.

Так, відповідно до нової ст. 581 Господарського кодексу України (далі — ГКУ), суб'єкт господарювання може мати печатки. Тобто з набранням чинності змін це стане не обов'язком, а лише правом суб'єктів господарювання, які можуть як скористатися таким правом, так і ні. Для виготовлення печаток одержання будь-яких документів дозвільного характеру не передбачається.

Відтак зміни торкнулися й порядку укладення господарських договорів. Згідно зі ст. 181 ГКУ, такі договори можуть не скріплюватися печатками сторін. Такі самі зміни торкнулися й Цивільного кодексу України (далі — ЦКУ), а також інших законодавчих

актів, у яких вимагалося використовувати печатку суб'єктів господарювання.

Відповідно до оновленої ст. 207 ЦКУ, обов'язковість скріплення правочину печаткою може бути визначена за письмовою домовленістю сторін.

— Світовий досвід показує, що в більшості випадків підприємці, коли їм надають таке право, відмовляються від печатки. Наприклад, в Італії всі працюють без печатки — там для ідентифікації достатньо підпису власника, — наголошує Голова Державної служби України з питань регуляторної політики та розвитку підприємництва.

Закон набирає чинності через шість місяців із дня опублікування.

ГРОМАДЯНИ УКРАЇНИ ЗМОЖУТЬ ОФОРМИТИ ВСІ ДОКУМЕНТИ В «ЄДИНОМУ ВІКНІ» НА МІСЦЯХ

Так, за його словами, досі близько 50 адмінпослуг надавалися у розрізнених кабінетах органів влади, а їх корупційна складова сягала десятків мільярдів грн на рік.

Відтепер документи в громадян прийматиме не виконавець робіт, а адміністратор, який не має жодного відношення до ви-

конання цих робіт, а термін видачі документів буде чітко встановлений.

«Через центри надання адмінпослуг можливо буде провести реєстрацію або отримати відповідні документи у питаннях підприємництва, речових прав, створення громадських організа-

цій, друкованих ЗМІ. Окрім того, адмінцентри візьмуть на себе функції паспортних столів, зокрема і у питаннях видачі закордонних паспортів та відповідних документів на дітей», — зазначив Павло Петренко.

Також у адмінцентрах можна буде отримати документи із землеустрою, дозвільної системи, включаючи питання противаженої та санітарної безпеки суб'єктів господарювання, тощо.

Алла КАЛЬНІЧЕНКО,
юрист

Читачі журналу звернулися до редакції з цікавими, на наш погляд, запитаннями, пов'язаними з життєвою ситуацією, а саме:

Через невизначеність деяких спадкоємців щодо оформлення чи відмови від земельної ділянки, або ж через неподання у шестимісячний термін заяви про прийняття спадщини спадкоємцями (іноземці чи проживають в іншій місцевості), сусіди або громадяни, які проживають поблизу, хочуть опікуватися таким спадковим майном, щоб земля не заростала бур'янами та не засмічувала їхні земельні ділянки. Та як узаконити такі дії вони не знають.

Тож і запитують: чи можна укласти договір оренди, і якщо так — то з ким? Як діяти спадкоємцям та особам, які бажають опікуватися земельною ділянкою, коли померлуому ця ділянка була передана у власність за рішенням місцевої ради до 2002 р. відповідно до Декрету Кабінету Міністрів України від

26 грудня 1992 року № 15, однак державного акта на право власності він не отримав і спадкоємці не можуть її успадкувати? Спробуємо допомогти з відповідями.

ОХОРОНА ТА УПРАВЛІННЯ

Передусім, слід звернути увагу на те, що чинне законодавство регулює питання охорони спадкового майна та управління ним. Зокрема, ці питання регламентуються статтями 1283 та 1285 Цивільного кодексу України. Зокрема:

«Стаття 1283. Охорона спадкового майна

1. Охорона спадкового майна здійснюється в інтересах спадкоємців, відказоодержувачів та кредиторів спадководавця з метою збереження його до прийняття спадщины спадкоємцями.
2. Нотаріус за місцем відкриття спадщины, а в населених пунктах, де немає нотаріуса, — відповідні органи місцевого самоврядування з власної ініціативи або за заяву спадкоємців вживають заходів щодо охорони спадкового майна.
3. Охорона спадкового майна триває до закінчення строку, встановленого для прийняття спадщины.
4. Витрати на охорону спадкового майна відшкодовуються спадкоємцями відповідно до їхньої частки у спадщині.

Стаття 1285. Управління спадщиною

1. Якщо у складі спадщины є майно, яке потребує утримання, догляду, вчинення інших фактичних чи юридичних дій для підтримання його в належному стані, нотаріус, а в населених пунктах, де немає нотаріуса, — відповідний орган місцевого самоврядування, у разі відсутності спадкоємців або виконавця заповіту укладають договір на управління спадщиною з іншою особою.
2. Особа, яка управляє спадщиною, має право на вчинення будь-яких необхідних дій, спрямованих на збереження спадщины до з'явлення спадкоємців або до прийняття спадщины.
3. Особа, яка управляє спадщиною, має право на плату за виконання своїх повноважень».

Отже, для охорони спадкового майна та утримання його в належному стані може укладатися договір про управління спадщиною (не договір оренди). При цьому такий договір укладається з метою догляду за спадковим майном, вчинення інших фактичних чи юридичних дій для підтримання його в належному стані. У цьому договорі мають бути викладені умови, що дають право особі, з якою укладається договір, на управління майном, у тому числі і земельною ділянкою, але які пов'язані тільки з утриманням такого

спадкового майна. Договір не може передбачати, а особа, яка буде управляти спадковим майном, не може здійснювати дії, які б могли зашкодити інтересам спадкоємців. Особа, що управляє спадковим майном, не може також використовувати його на свою користь. Термін дії договору обмежується терміном прийняття спадщини. Після закінчення дії договору особа, яка управляла майном, має подати спадкоємцям звіт про результати управління майном та свої дії під час виконання такого договору.

СПАДКОВИМ МАЙНОМ

Разом з тим, особа, яка управляє спадщиною, має право на плату за виконання своїх повноважень. Розмір плати обумовлюється у договорі, укладеним між нотаріусом (органом місцевого самоврядування) і особою, яка управляє спадковим майном, а оплачується спадкоємцями. Відмова спадкоємців виплатити кошти за таким договором може бути оскаржена в суді. Однак, якщо особа, яка управляла спадщиною, використовувала спадкове майно для власної користі або заподіяла шкоду спадковому майну, спадкоємці мають право вимагати від неї відшкодування заподіяних збитків.

Щодо узаконення права власності на земельну ділянку спадкоємцями померлого, якому земельна ділянка була передана у власність за рішенням місцевої ради до 2002 року відповідно до Декрету Кабінету Міністрів України від 26 грудня 1992 року № 15, однак державного акта на право власності він не отримав, зазначимо таке.

До набрання чинності Земельним кодексом України в редакції 2001 року, а саме до 01.01.2002 року, приватизація земельних ділянок громадянами здійснювалася відповідно до Декрету Кабінету Міністрів України від 26 грудня 1992 року № 15. Право власності на земельні ділянки у таких громадян виникало з дня прийняття рішення відповідною радою. В послідуочому вони мали оформити та отримати державний акт на право власності на цю земельну ділянку.

Однак, жодним нормативним документом не було визначено термінів для отримання державних активів. Тому, якщо громадянин став власником земельної ділянки за рішенням місцевої ради до 2002 року, однак не отримав державного акта на право власності на земельну ділянку і помер, без правовстановлюючого документа нотаріус не має права включити таку ділянку до свідоцтва про право на спадщину.

Для врегулювання цього питання свого часу до пункту 1 Перехідних положень Земельного кодексу України були внесені зміни. Цими змінами встановлено, що рішення про передачу громадянам України безоплатно у приватну власність земельних ділянок, які прийняті органами місцевого самоврядування відповідно до Декрету Кабінету Міністрів України від 26 грудня 1992 року «Про приватизацію земельних ділянок», є підставою для виготовлення та видачі цим громадянам або їх спадкоємцям державних активів на право власності на земельну ділянку. Однак, оскільки з 2013 року державні акти вже не видаються, виникла певна колізія норм, яка потребує законодавчого вирішення. Спадкоємці ж мають право звернутися до суду та у судовому порядку визнати право власності на цю ділянку за собою.

До узаконення права власності на земельну ділянку може укладатися договір про управління спадщиною між сільською радою та зацікавленою особою.

■ Успадковано земельну ділянку. Як її передати в оренду іншому?

Після смерті матері я успадкував земельну ділянку товарного сільгоспвиробництва. За життя матері вона була передана в оренду місцевому фермеру. Оформивши всі необхідні документи та зареєструвавши право власності на цю ділянку, тепер як власник хочу передати її в оренду іншому господарству, але мені кажуть, що зробити це я можу лише за згодою фермера, з яким було укладено договір. Прошу пояснити як я маю діяти?

м. Запоріжжя

Степан МУСІВ

Справді, згідно з Земельним кодексом України та Законом України «Про оренду землі» перехід права власності на земельну ділянку не є підставою для припинення договору оренди землі.

Так, статтею 148-1 Земельного кодексу встановлено, що до особи, яка набула право власності на земельну ділянку, що перебуває у користуванні іншої особи, з моменту переходу права власності на земельну ділянку переходят права та обов'язки попереднього власника земельної ділянки за чинним договором оренди щодо такої ділянки.

Новий власник протягом одного місяця з дня набуття права власності на неї має повідомити про це орендаря із зазначенням:

- кадастрового номера (за наявності), місця розташування та площа земельної ділянки;
- найменування (для юрисіб), прізвища, ім'я, по батькові (для фізосіб) нового власника;
- місця проживання (знаходження) нового власника, його поштової адреси;
- платіжних реквізитів (у разі, якщо законом або договором передбачена плата за користування земельною ділянкою у грошовій формі).

За згодою сторін до чинного договору оренди можуть бути внесені зміни із зазначенням нового власника земельної ділянки. Також за згодою сторін договір оренди може бути достроково припинений. Лише у випадку невиконання орендарем умов договору, новий власник може звернутися до суду з позовом щодо розірвання договору оренди.

ПРО СУДОВУ ПРАКТИКУ РОЗГЛЯДУ ЦИВІЛЬНИХ СПРАВ ПРО СПАДКУВАННЯ

(витяг щодо строку прийняття спадщини та визнання спадщини відумерлою)

1 березня 2013 року на засіданні пленуму Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ було обговорено та взято до відома інформацію про узагальнення судової практики розгляду цивільних справ про спадкування.

Подаємо витяг щодо строку прийняття спадщини та визнання спадщини відумерлою із зазначеного узагальнення.

1.

СПАДКОВІ ВІДНОСИНИ В УКРАЇНІ РЕГУЛЮЮТЬСЯ ЦИВІЛЬНИМ КОДЕКСОМ УКРАЇНИ 2003 року (ЦК), ЗАКОНАМИ УКРАЇНИ «ПРО НОТАРІАТ», «ПРО МІЖНАРОДНЕ ПРИВАТНЕ ПРАВО», ІНШИМИ ЗАКОНАМИ ТА ПІДЗАКОННИМИ НОРМАТИВНИМИ АКТАМИ, ЯК НОРМАМИ МАТЕРІАЛЬНОГО ТА ПРОЦЕСУАЛЬНОГО ПРАВА.

При розгляді справ про спадкування суди мають встановлювати:

- місце відкриття спадщини;
- коло спадкоємців, які прийняли спадщину;
- законодавство, яке підлягає застосуванню щодо правового режиму спадкового майна та часу відкриття спадщини у випадку, якщо спадщина відкрилась до 1 січня 2004 року або ж спадковець проживав в іншій державі, спадкоємець є іноземним громадянином та проживає в іншій державі, а спадкове майно знаходиться на території України.

Обставини, які входять до предмета доказування (ч. 1 ст. 179 Цивільного процесуального кодексу України (ЦПК) у зазначеній категорії справ, можна встановити лише при досліженні документів, наявних у спадковій справі. Належними доказами щодо фактів, які необхідно встановити для вирішення спору

про право спадкування, є копії документів відповідної спадкової справи, зокрема, поданих заяв про прийняття спадщини, виданих свідоцтв про право на спадщину, довідок житлово-експлуатаційних організацій, сільських, селищних рад за місцем проживання спадкодавця.

Слід звернути увагу на наявність у матеріалах справи обґрунтованої постанови про відмову нотаріуса у вчиненні нотаріальної дії, зокрема, відмови у видачі свідоцтва про право на спадщину.

У випадках, коли щодо отримання доказів у сторін та інших осіб, які беруть участь у справі, є складнощі, суд за їх клопотанням зобов'язаний витребувати такі докази (ч. 1 ст. 137 ЦПК).

У разі якщо особи, які беруть участь у справі, не заявляють клопотання про витребування доказів, зокрема, копії документів із спадкової справи, обов'язком суду на підставі ч. 4 ст. 10

ЦПК є роз'яснення наслідків невчинення такої процесуальної дії.

Запит суду до нотаріальної контори має стосуватись до документів щодо обставин, які підлягають встановленню судом, зокрема, це відомості про осіб, які звертались до нотаріальної контори із заявами про прийняття спадщини, яким видано свідоцтва про право на спадщину, свідоцтво про право на частку в спільному майні подружжя тощо.

Вирішуючи питання про те, чи підлягають розгляду судом справи про право на спадкування без попереднього звернення особи до нотаріальної контори для оформлення права на спадщину та відмови нотаріуса в оформленні права на спадщину, судам потрібно враховувати наступне.

Главою 86 ЦК, а також спеціальним законодавством, зокрема, Законом України «Про нотаріат», підзакон-

ними нормативними актами, визначено нотаріальний порядок оформлення права на спадщину, що відповідає встановленій законодавством сукупності функцій притаманній юрисдикційній діяльності судів та нотаріусів. Це знайшло також підтвердження у п. 23 постанови Пленуму Верховного Суду України від 30 травня 2008 року № 7 «Про судову практику в справах про спадкування» (далі — ППВСУ від 30 травня 2008 року № 7).

Відмова у відкритті провадження у справі (п. 1 ч. 2 ст. 122 ЦПК) або закриття провадження у справі (п. 1 ч. 1 ст. 205 ЦПК) не допускається з огляду на вичерпний перелік підстав вчинення таких процесуальних дій, визначених ЦПК.

Судам потрібно брати до уваги, що спори про спадкування підлягають розгляду судами виключно у порядку цивільного судочинства. Відмова у відкритті провадження у справі (п. 1 ч. 2 ст. 122 ЦПК) або закриття провадження у справі (п. 1 ч. 1 ст. 205 ЦПК) з тих підстав, що заява не підлягає розгляду у порядку цивільного судочинства, не відповідають зазначеним вимогам процесуального законодавства. Постановлення ухвали про закриття провадження у справі без зазначення, до юрисдикції якого суду віднесено розгляд таких справ, суперечить також вимогам ст. 206 ЦПК.

Отже, у разі якщо відсутність умов для одержання в нотаріальній конторі свідоцтва про право на спадщину не підтверджена належними доказами, а саме відмовою нотаріуса у видачі свідоцтва про

право на спадщину, це може бути підставою для відмови у позові, а не відмови у відкритті провадження у справі (п. 1 ч. 2 ст. 122 ЦПК), закриття провадження у справі (п. 1 ч. 1 ст. 205 ЦПК) або залишення позовної заяви без розгляду (ст. 207 ЦПК).

Суди по різному тлумачать пункти 4, 5 Прикінцевих та переходних положень ЦК та необґрунтовано застосовують правила книги шостої ЦК до спадкових правовідносин, які виникли до набрання чинності ЦК 2003 року, та не враховують роз'яснення, які містяться в абз. 3 п. 1 ППВСУ від 30 травня 2008 року № 7.

Судам слід звернути увагу, що на час відкриття спадщини в період чинності ЦК УРСР його нормами було передбачено певні дії, які свідчили про прийняття спадщини, у тому числі прийняття спадщини шляхом вступу у володіння та управління спадковим майном (фактичне прийняття спадщини). Пунктом 5 ч. 1 ст. 555 ЦК УРСР було встановлено, що спадкове майно за правом спадкоємства переходить до держави, якщо жоден із спадкоємців не прийняв спадщину. ЦК УРСР не обмежувався строком для отримання свідоцтва про право на спадщину за законом або заповітом, у тому числі й для держави. Тому, якщо упродовж встановленого шестимісячного строку ніхто зі спадкоємців за законом або за заповітом не прийняв спадщину, вважається, що спадщина переходить до держави.

Отже, норми п. 5 Прикінцевих та переходних положень ЦК, згідно з якими цей ЦК застосовується також до

спадщини, яка відкрилася, але не була прийнята ніким з спадкоємців до набрання чинності цим Кодексом, слід розуміти таким чином, що правила книги шостої ЦК може бути застосовано лише до спадщини, яка відкрилася після 1 липня 2003 року і не була прийнята ніким зі спадкоємців, право на спадкування яких виникло відповідно до норм статей 529 — 531 ЦК УРСР.

При вирішенні спорів про спадкування, спадщина по яких відкрилась і була прийнята до 1 січня 2004 року, не допускається застосування судами норм ЦК 2003 року, а застосуванню підлягають норми законодавства, чинного на час відкриття спадщини, зокрема ЦК УРСР.

У випадку, коли особи прийняли спадщину шляхом фактичних дій (вступ в управління та володіння спадковим майном), але не оформили права на спадщину, обґрунтовано є відмова суду в задоволенні позову про встановлення додаткового строку для прийняття спадщини, оскільки в цьому випадку підстави для пред'явлення позову та спір з приводу спадщини відсутні.

Особи, які мали право на обов'язкову частку в спадщині на підставі ст. 535 ЦК УРСР, у тому числі й утриманці померлого, проте не здійснили дій, що свідчать про прийняття спадщини (ст. 549 ЦК УРСР), можуть звернутися з позовом про продовження строку для прийняття спадщини (ст. 550 ЦК УРСР).

У разі продовження строку для прийняття спадщини та визнання права власності на спадкове майно за позовом

осіб, які мають право спадкування за законом відповідно до статей 529 – 531, 535 ЦК УРСР, спадкування спадкоємцями за законом третьої, четвертої та п'ятої черг (статті 1263 – 1265 ЦК) та визначення судом додаткового строку для прийняття спадщини зазначеними категоріями осіб не допускається.

Якщо спадщина відкрилась після 1 липня 2003 року та не була прийнята ніким зі спадкоємців, що мають право спадкування на підставі ЦК УРСР, право спадкування виникає також у спадкоємців за законом третьої, четвертої та п'ятої черг («нових черг») відповідно до статей 1263 – 1265 ЦК. Позовні вимоги таких осіб про визначення додаткового строку для прийняття спадщини підлягають задоволенню відповідно до встановлених обставин.

У такому разі право прийняти спадщину в особи, яка є спадкоємцем за законом третьої, четвертої та п'ятої черг (статті 1263 – 1265 ЦК), здійснюється у строки, встановлені ч. 2 ст. 1270 ЦК. В разі пропуску зазначених строків такі спадкоємці можуть звернутися з позовом про визначення додаткового строку для подання заяви про прийняття спадщини.

Із метою єдності правозастосованої практики і уникнення колізій щодо спадкування державою (ст. 555 ЦК УРСР) та переходу спадщини, визнаної судом відумерлою, у власність територіальної громади (ст. 1277 ЦК), правила абз. 2 п. 5 Прикінцевих та переходних положень ЦК слід застосовувати, якщо спадщина відкрилась після 1 липня 2003 року, проте не була прий-

ната ніким зі спадкоємців, що мають право спадкування відповідно до норм ЦК УРСР. Таким чином, сплив однорічного строку, встановленого ч. 2 ст. 1277 ЦК та абз. 2 п. 5 Прикінцевих та переходних положень ЦК, може підлягати обчисленню, починаючи не раніше 1 липня 2003 року.

Позови органів прокуратури в інтересах держави про передачу спадкового майна у власність держави щодо спадщини, яка відкрилась у період після 1 січня 2003 року до 1 липня 2003 року, підлягають задоволенню відповідно до встановлених судом обставин справи.

Помилковою є практика тих судів, які в порушення засад диспозитивності цивільного судочинства (ст. 11 ЦПК) залишають без руху позовні заяви, у яких, на думку суду неправильно визнано відповідача (наприклад, виконкомом місцевої ради, нотаріальна кабінет, бюро технічної інвентаризації (БТИ), територіальні органи Міністерства юстиції України), і надають додатковий строк позивачеві для усунення недоліків.

У разі пред'явлення позову до неналежного відповідача суд за клопотанням позивача, не припиняючи розгляду справи, замінює первісного відповідача належним відповідачем, якщо позов пред'явлено не до тієї особи, яка має відповісти за позовом, або залучає до участі у справі іншу особу як співвідповідача (ст. 33 ЦПК).

Якщо позивач не заявляє клопотання про заміну неналежного відповідача, суд повинен відмовляти у задоволенні позову.

Щодо визнання особи такою, що прийняла спадщину, зокрема, в спорах про визначення додаткового строку для прийняття спадщини, у випадках, коли спадкоємці постійно проживали разом зі спадкодавцем, проте зареєстровані за іншою адресою, судам слід враховувати таке.

Місцем проживання фізичної особи згідно з ч. 1 ст. 29 ЦК є житловий будинок, квартира, інше приміщення, придатне для проживання в ньому (гуртожиток, готель тощо), у відповідному населеному пункті, в якому фізична особа проживає постійно, переважно або тимчасово.

Місце проживання необхідно відрізняти від місця перебування фізичної особи, тобто того місця, де вона не проживає, а тимчасово знаходитьсь.

Заяви про встановлення факту постійного проживання разом зі спадкодавцем на час відкриття спадщини в порядку окремого провадження підлягають задоволенню судом, якщо у паспорті спадкоємця відсутня відмітка про місце реєстрації особи.

У випадках, якщо встановлено, що спадкоємець прийняв спадщину у порядку ч. 3 ст. 1268 ЦК, суди не повинні задовольняти вимоги про визначення додаткового строку для прийняття спадщини.

Підсудність справ про спадкування визначається за правилами ст. 109 ЦПК. Позови щодо права спадкування за загальними правилами підсудності подаються до суду за місцем проживання (знаходження) відповідача, за винятком позовів щодо нерухомого спадкового майна, які подаються до суду за місцезнаходженням цього майна. Відпо-

відно до ч. 1 ст. 114 ЦПК позови, що виникають з приводу нерухомого майна, пред'являються за місцезнаходженням майна або основної його частини. Згідно із ч. 3 ст. 114 ЦПК позови кредиторів спадкодавця, що подаються до прийняття спадщини спадкоємцями, пред'являються за місцезнаходженням спадкового майна або основної його частини.

Питання процесуального правонаступництва у справах про спадкування, зокрема, у спорах про визначення додаткового строку для прийняття спадщини, у спорах про визнання права спадкування на нерухоме майно, визнання заповіту недійсним, повинно вирішуватися судом з урахуванням змісту норм статей 1218, 1219, 1276 ЦК.

Так, ухвалою Жидачівського районного суду Львівської області від 3 лютого 2010 року закрито провадження у справі за позовом Ч.Т.М. до територіальної громади Ходорівської міської ради про визначення додаткового строку для прийняття спадщини у зв'язку зі смертю позивачки, а спірні правовідносини не допускають правонаступництва.

За матеріалами справи Ч.Т.М. звернулася до суду із позовом про визначення додаткового строку для прийняття спадщини після смерті її матері, але до вирішення цього питання померла. Спадкоємцем Ч.Т.М. є її син Ч.Б.Л.

Скасувавши ухвалу районного суду, суд апеляційної інстанції зазначив, що

відповідно до ст. 37 ЦПК у разі смерті фізичної особи, припинення юридичної особи, заміни боржника чи кредитора у зобов'язанні, а також в інших випадках заміни особи у відносинах, щодо яких виник спір, суд залучає до участі у справі право на спадщину відповідної сторони або третьої особи на будь-якій стадії цивільного процесу.

При цьому суд послався на статті 1218, 1219 ЦК як на підставу матеріального правонаступництва, оскільки позов Ч.Т.М. стосувався майнових прав, які переходять на спадкоємців.

Процесуальне правонаступництво у спорах про визначення додаткового строку для прийняття спадщини ґрунтуються також на нормах ст. 1276 ЦК, відповідно до змісту якої якщо спадкоємець за заповітом або за законом помер після відкриття спадщини і не встиг її прийняти, право на прийняття належної йому частки спадщини, крім права на прийняття обов'язкової частки у спадчині, переходить до його спадкоємців (спадкова трансмісія).

При розгляді справ про визнання права власності на спадкове нерухоме майно у випадках, якщо спадщина прийнята, проте спадкоємцем не було одержано свідоцтво про право на спадщину (ст. 1297 ЦК) або не здійснено державну реєстрацію права на спадщину (ст. 1299 ЦК), слід брати до уваги, що законодавець розмежовує поняття «виникнення права на

спадщину» та «виникнення права власності на нерухоме майно, що входить до складу спадщини», і пов'язує із виникненням цих майнових прав різні правові наслідки.

Відповідно до норм ч. 5 ст. 1268 ЦК незалежно від часу прийняття спадщини вона належить спадкоємцеві з часу відкриття спадщини та згідно із ч. 3 ст. 1296 ЦК відсутність свідоцтва про право на спадщину не позбавляє спадкоємця права на спадщину.

Статтею 1297 ЦК встановлено обов'язок спадкоємця звернутися за свідоцтвом про право на спадщину на нерухоме майно. Проте нормами цієї статті, так само як і іншими нормами цивільного права, не визначено правових наслідків недотримання такого обов'язку у виді втрати права на спадщину.

Виникнення у спадкоємця права на спадщину, яке пов'язується з її прийняттям, як майнового права зумовлює входження права на неї до складу спадщини після смерті спадкоємця, який не одержав свідоцтва про право на спадщину (статті 1296, 1297 ЦК) та не здійснив його державної реєстрації (ст. 1299 ЦК).

Якщо спадщина відкрилась у період чинності ЦК УРСР, застосуванню підлягають норми ЦК УРСР про належність спадщини спадкоємцеві з часу відкриття спадщини незалежно від оформлення права на спадщину.

Із листа Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 16.05.2013 № 24-753/0/4-13 (далі буде

НОВІ СТАВКИ ПОДАТКІВ

✓ ЗБІР ЗА СПЕЦІАЛЬНЕ ВИКОРИСТАННЯ ВОДИ

Ставки збору за спеціальне використання води, встановлені статтею 325 Податкового кодексу України, підвищено приблизно на 8,6% для всіх напрямів і джерел використання (підземних, поверхневих джерел, використаної води для потреб гідроенергетики, водного транспорту, рибного господарства, виробництва напоїв, кар'єрної та дренажної води).

В той же час порядок обчислення та сплати збору в 2014 році залишився незмінним.

Відповідно до пункту 326.1 статті 326 ПК збір за спеціальне використання води обчислюється щоквартально наростаючим підсумком з початку року.

У зв'язку з вищеперечисленними змінами, податкову декларацію збору слід складати окремо за 1 квартал 2014 року за ставками, які діяли до 1 квітня 2014 року, та починаючи з другого кварталу — наростаючим підсумком з початку року за новими ставками.

«Антикризовим законом», крім збереження на постійній основі ставок з податку на прибуток в розмірі 18%, ПДВ — 20%, збільшення ставок акцизного збору на автомобілі, тютюнові вироби та алкогольні напої, з 1 квітня 2014 року збільшено ставки ресурсних податків і зборів, окрім збору за спеціальне використання лісових ресурсів. Ставки ресурсних податків і зборів, які визначені в абсолютних значеннях, проіндексовано приблизно до рівня прогнозованого індексу споживчих цін на 2014 рік, який розрахований на рівні 108,5% (додаток до постанови КМУ від 18.12.2013 р. № 978). Нагадаємо, що згідно з абзацом 9 пункту 4 розділу XIX Податкового кодексу України (далі — ПК), Кабмін зобов'язаний щорічно до 1 червня вносити до Верховної Ради законопроект про зміну ставок оподаткування, визначених в абсолютних значеннях, з урахуванням індексів споживчих цін, індекс цін виробників промислової продукції. Розглянемо збільшення ставок в розрізі окремих податків та зборів.

✓ ЕКОЛОГІЧНИЙ ПОДАТОК

Екологічний податок з 1 квітня нараховується за ставками, збільшеними приблизно на 8,3%. Ставки екологічного податку встановлені статтями 243-245 Податкового кодексу за видами джерел забруднення (викиди, скиди, утворення, розміщення, тимчасове зберігання відходів).

Оскільки податкова декларація екологічного податку складається окремо за кожний звітний (податковий) квартал, то за 1 квартал 2014 року таку декларацію слід було складати за старими ставками податку, починаючи з другого кварталу — за новими ставками.

✓ ПЛАТА ЗА ЗЕМЛЮ

З 1 квітня збільшено приблизно на 8,5% ставки земельного податку, встановлені пунктом 275.1 статті 275 ПК, для власників землі та землекористувачів у населених пунктах, де не проведено грошову оцінку. Ставка залежить від чисельності населення населеного пункту, де розташована земельна ділянка.

По тих населених пунктах, де грошову оцінку земель проведено, та поза населеними пунктами, ставки податку не змінено.

Змінено розмір орендної плати за землі сільськогосподарського призначення, її мінімальний розмір не може бути меншим 3% нормативної грошової оцінки, до змін був 1% (п.п. 288.5.1 ПК).

Тобто, для всіх орендарів державних та комунальних земельних ділянок встановлено одинаковий мінімальний розмір орендної плати — 3% нормативної грошової оцінки.

Слід врахувати, що згідно з пунктом 286.4 ПК, у разі зміни протягом року об'єкта та/або бази оподаткування платник плати за землю подає податкову декларацію протягом 20 календарних днів місяця, що настає за місяцем, у якому відбулися зміни.

Тобто платники, які подали річну декларацію, в якій застосували ставки земельного податку згідно з пунктом 275.1 ПК або ставки орендної плати в розмірі 1% нормативної грошової оцінки, зобов'язані були з 1 квітня 2014 року провести перерахунок нарахованого земельного податку або орендної плати та подати нову звітну декларацію не пізніше 20 травня 2014 року. Підприємства, які обрали помісячний спосіб декларування, з 1 квітня зобов'язані застосовувати нові ставки.

✓ ТРАНСПОРТНИЙ ПОДАТОК

З 1 квітня 2014 року ставки податку за першу реєстрацію транспортного засобу, встановлені статтею 234 ПК, збільшено в середньому на 8,2%. Платниками податку є як юридичні, так і фізичні особи, які здійснюють першу реєстрацію в Україні транспортних засобів. Тобто, при першій реєстрації транспортних засобів після 1 квітня 2014 року податок слід сплачувати за новими ставками.

✓ ЗБІР ЗА КОРИСТУВАННЯ РАДІОЧАСТОТНИМ РЕСУРСОМ

Розміри ставок збору за користування радіочастотним ресурсом України, встановлені статтею 320 ПК, збільшенні вдвічі. Водночас до ставок ширини смуги до 30 МГц (15x2) застосовується понижувальний коефіцієнт 0,75.

Враховуючи те, що розрахунок збору за користування радіочастотним ресурсом подається окремо за кожний місяць, то за новими ставками слід було подати розрахунок збору за квітень 2014 року в термін не пізніше 20 травня.

✓ ПОДАТОК НА НЕРУХОМЕ МАЙНО, ВІДМІННЕ ВІД ЗЕМЕЛЬНОЇ ДІЛЯНКИ

З 1 квітня 2014 року базою оподаткування податком на нерухомість є загальна площа об'єкта житлової нерухомості. Відповідно пільги з цього податку для фізичних осіб будуть застосовуватися до загальної площини житлової нерухомості.

Нагадаємо, що для фізичних осіб база оподаткування зменшується на:

- 120 кв. м для квартири/квартир;
- 250 кв. м для житлових будинків;
- 370 кв. м, якщо у власності знаходяться квартири та житлові будинки.

Таке зменшення надається один раз за кожний базовий податковий (звітний)

період (рік). Пільга не надається, якщо об'єкти нерухомості використовуються власниками з метою отримання доходів: у орендних, лізингових операціях або в підприємницькій діяльності.

Ставки податку встановлюються за рішенням сільської, селищної або міської ради у відсотках до розміру мінімальної заробітної плати, встановленої законом на 1 січня звітного (податкового) року, за 1 кв. м бази оподаткування.

З 1 січня 2014 року розмір мінімальної зарплати встановлено на рівні 1218 гривень.

✓ ФІКСОВАНИЙ СІЛЬСЬКО-ГОСПОДАРСЬКИЙ ПОДАТОК

З 1 січня 2015 року базою оподаткування фіксованим сільськогосподарським податком буде нормативна грошова оцінка одного гектара сільськогосподарських угідь з врахуванням коефіцієнта індексації, тобто така сама, як для нарахування земельного податку. Коефіцієнт індексації щороку оприлюднює Держземагенство.

Податкову декларацію на 2015 рік слід буде подати контролюючому органу за місцем знаходження платника та за місцем розташування земельної ділянки не пізніше 20 лютого 2015 року.

**Підготовлено
Головним управлінням
Міндоходів
у Львівській області**

ЩОДО ОПОДАТКУВАННЯ ПОДАТКОМ на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки

Законом внесено зміни до статті 265 «Податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки» Податкового кодексу, які набрали чинності з 01.04.2014.

Відповідно до Закону у статті 265 Податкового кодексу слова «житлова площа» замінено словами «загальна площа» у відповідному відмінку, в результаті чого змінилася база оподаткування податком на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, як для юридичних, так і фізичних осіб – власників об'єктів житлової нерухомості.

В Узагальнючій податковій консультації вживаються такі скорочення:

- Конституція України від 28 червня 1996 року – Конституція України;
- Податковий кодекс України від 02 грудня 2010 року № 2755-VI – Податковий кодекс;
- Закон України від 27 березня 2014 року № 1166-VII «Про запобігання фінансової катастрофи та створення передумов для економічного зростання в Україні» – Закон;
- Наказ Міністерства доходів і зборів України від 05 грудня 2013 року № 766 «Про затвердження форми Податкової декларації з податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки» – Наказ.

Щодо сплати податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки юридичними особами.

Платники податку – юридичні особи самостійно обчислюють суму податку станом на 1 січня звітного року і до 20 лютого цього ж року подають контролюючому органу за місцезнаходженням об'єкта оподаткування декларацію за формуєю, встановленою у порядку, передбаченому статтею 46 Податкового кодексу, з розбивкою річної суми рівними частками поквартально. Щодо новоствореного (нововведеного) об'єкта житлової нерухомості декларація подається протягом місяця з дня виникнення права власності на такий об'єкт (підпункт 265.7.5 пункту 265.7 статті 265 Податкового кодексу).

Відповідно до підпункту 265.6.1 пункту 265.6 статті 265 Податкового кодексу базовий податковий (звітний) період дорівнює календарному року.

Форма Податкової декларації з податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, затверджена Наказом, передбачає подання уточнюючої декларації у разі уточнення податкових зобов'язань.

Таким чином, платники податку – юридичні особи зобов'язані були подати декларації за звітний 2014 рік до 20 лютого 2014 року, тобто до дати зміни бази оподаткування, в якій розраховано податкове зобов'язання за 2014 рік з по-квартальною розбивкою.

Отже, з метою забезпечення виконання Закону в частині зміни бази оподаткування податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, податкові зобов'язання платників податку – юридичних осіб потребують перерахунку з урахуванням загальної площи об'єктів житлової нерухомості, у т.ч. їх часток, як бази оподаткування для такого податку з 01 квітня 2014 року.

За I квартал 2014 року перерахунок податкового зобов'язання проводити не потрібно.

За результатами перерахунку пропонується подати не пізніше 30 липня 2014 року (граничного терміну сплати авансових внесків з податку на нерухоме майно,

відмінне від земельної ділянки, за II квартал 2014 року) уточнюючи декларації. При цьому, до уточнюючої декларації платник має право додати доповнення, відповідно до абзаку 2 пункту 46.4 статті 46 Податкового кодексу, в якому зазначити, що податкові зобов'язання збільшуються на виконання вимог статті 265 Податкового кодексу зі змінами, внесеними Законом.

Пунктом 4 розділу IV Закону доручено Кабінету Міністрів України протягом трьох місяців з дня набрання чинності Законом забезпечити перегляд та приведення міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади своїх нормативно-правових актів у відповідність із цим Законом.

Таким чином, до затвердження нових форм звітності з податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, платникам податків — юридичним особам у колонці 3 «Житлова площа об'єкта житлової нерухомості» форми декларації, затвердженої Наказом, та колонці 7 «Житлова площа відповідно до документів, що підтверджують право власності (усього)», колонці 9 «Розмір частки/поділу житлової площи, яка знаходитьться у спільній частковій, спільній сумісній власності?» додатка до такої декларації пропонується вказувати (зазначати) загальну площину об'єкта житлової нерухомості, у т.ч. його частки.

Щодо порядку визначення податку фізичним особам

Пунктом 18 підрозділу 10 розділу ХХ Податкового кодексу передбачено, що першим базовим податковим (звітним) періодом для податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, для таких осіб є 2013 рік. Також Податковим кодексом зазначено, що у 2013 році контролюючі органи не нараховують податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, фізичним особам — платникам податку і цей податок фізичними особами не сплачувався.

Проте згідно з підпунктом 265.7.2 пункту 265.7 статті 265 Податкового кодексу податкове/податкові повідомлення-рішення про сплату суми/сум податку та відповідні платіжні реквізити, зокрема, органів місцевого самоврядування за місцезнаходженням кожного з об'єктів житлової нерухомості, надсилаються (вручаються) платнику податку контролючим органом за місцем його податкової адреси (місцем реєстрації) до 1 липня року, що настає за базовим податковим (звітним) періодом (роком).

Отже, у 2014 році фізичним особам податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, нараховується за перший базовий податковий (звітний) період — 2013 рік і базою оподаткування буде житлова площа об'єктів житлової нерухомості, у т.ч. їх часток, оскільки згідно з статтею 58 Конституції України закони та інші нормативно-правові акти не мають зворотної дії у часі, крім випадків, коли вони пом'якшують або скасовують відповідальність особи.

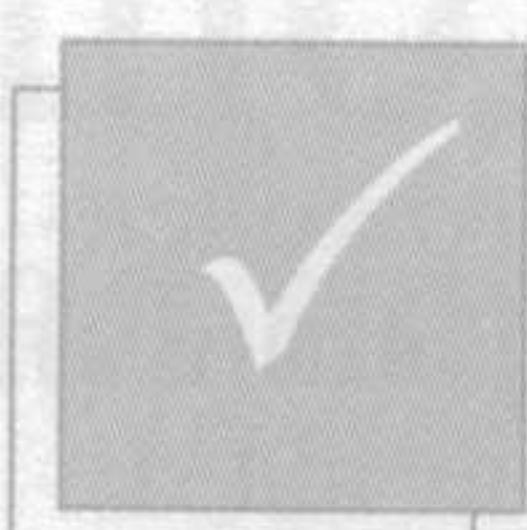
Крім того, нарахування податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, з житлової площею об'єктів житлової нерухомості, у т.ч. їх часток за звітні 2013 та 2014 рік, має ґрунтутатися на рівності усіх платників перед законом, недопущення будь-яких про-

явів податкової дискримінації — забезпечення однакового підходу до всіх платників податків незалежно від соціальної, расової, національної, релігійної принадлежності, форми власності юридичної особи, громадянства фізичної особи, місця походження капіталу (підпункт 4.1.2 пункту 4.1 стаття 4 Податкового кодексу).

Враховуючи зазначені норми чинного законодавства, обчислення сум податку для фізичних осіб за звітний 2014 рік відбудеться у 2015 році до 01 липня, а податок буде розрахований з житлової площею об'єкта житлової нерухомості, у т.ч. його частки за період з 01.01.2014 по 31.03.2014 (включно) та із загальної площею об'єкта житлової нерухомості, у т.ч. його частки з 01.04.2014 по 31.12.2014 (включно).

О.Р. РЕВЧУК,

в.о. директора Департаменту доходів і зборів з фізичних осіб
Затверджено наказом Міністерства доходів і зборів України
від 25 квітня 2014 року № 263

Щодо Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у зв'язку з прийняттям Закону України «Про інформацію» (нова редакція) та Закону України «Про доступ до публічної інформації»

19 квітня 2014 року набрав чинності Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у зв'язку з прийняттям Закону України «Про інформацію» (у новій редакції) та Закону України «Про доступ до публічної інформації» (далі — Закон), який розроблено Урядом.

Завдяки цьому Закону громадяни отримають право на:

- доступ до протоколів сесії ради, а також висновків і рекомендацій постійної комісії ради, протоколів їх засідань, які оприлюднюються і надаються на запит;
- до матеріалів генерального плану населеного пункту (що визначає питання розвитку, планування, забудови та іншого використання відповідної території);
- безоплатне отримання статистичної інформації, навіть тієї, яка зібрана не за рахунок коштів Державного бюджету;
- доступ до засідань Верховної Ради.

Закон зобов'язує органи міліції, прокуратури, Службу безпеки України, Вищу раду юстиції, Антимонопольний комітет України, Центральну виборчу комісію тощо оприлюднювати, а також надавати за запитами інформацію про свою діяльність і прийняті рішення.

Цим Законом серед іншого запроваджуються штрафи для посадових осіб за:

- неоприлюднення інформації, обов'язкове оприлюднення якої передбачено Законами України «Про доступ до публічної інформації» та «Про засади запобігання і протидії корупції».
- обмеження доступу до інформації або віднесення інформації до інформації з обмеженим доступом.

Крім того, Законом надається один рік для перевідгуку органами влади документів з грифами «Для службового користування» з тим, щоб їх підтвердити або скасувати. В разі, якщо ці документи не були перевідгукнуті за цей час, вони підлягають розкриттю та надаються на запит.

Враховуючи наведене, Закон, яким встановлюється відповіальність посадових осіб за порушення законодавства України про доступ до публічної інформації та удосконалюється механізм практичної реалізації права на доступ до публічної інформації, має сприяти подальшій відкритості у діяльності державних органів.

Департамент конституційного, адміністративного та соціального законодавства

УКРДЕРЖРЕЄСТР. РОЗ'ЯСНЕННЯ

ЩОДО ДЕЯКИХ ПИТАНЬ, ПОВ'ЯЗАНИХ З ВИДАЧЕЮ ДУБЛІКАТІВ ДОКУМЕНТІВ, ПОСВІДЧЕНИХ АБО ВИДАНИХ НОТАРІУСОМ

У разі втрати або зіпсування документа, посвідченого або виданого нотаріусом, за заявою фізичної або юридичної особи, щодо яких вчинялись нотаріальні дії або за дорученням таких осіб, видається дублікат втраченого документа.

ЩО НОВЕНЬКОГО?

СКАСОВУЄТЬСЯ ОБОВ'ЯЗКОВІСТЬ НОТАРІАЛЬНОГО ЗАСВІДЧЕННЯ ВІРНОСТІ КОПІЙ МАЙЖЕ 15-ТИ ДОКУМЕНТІВ

13 травня ц. р. Верховна Рада України прийняла Закон «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо засвідчення вірності копій (фотокопій) документів і виписок з них та справжності підпису на документах» (реєстр. № 4582), яким вносяться зміни до деяких законодавчих актів України щодо засвідчення вірності копій документів.

Прийнятий Закон передбачає розширення переліку випадків засвідчення вірності копій (фотокопій) документів і виписок з них, справжності підпису на документах не лише

ПРОІНДЕКСОВАНО ПЕНСІЇ ТА ЗАРПЛАТИ

Мінімальні зарплати і пенсії проіндексовані на показник інфляції, який з 1 травня становить 3%.

— Згідно з Порядком проведення індексації грошових доходів населення, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 17 липня 2003 р. № 1078, індексації підлягають грошові доходи особи, які не мають заробітного характеру: заробітна плата, пенсії, стипендії, грошове забезпечення військовослужбовців, соціальні виплати. Зазначу, що індексація пенсій проводиться, якщо рівень споживчих цін з моменту останнього підвищення їх розміру перевищив 1%, — зазначила міністр соціальної політики Людмила Денісова, додавши, що заробітна плата індексується в межах прожиткового мінімуму, встановленого для працездатних громадян (на сьогодні — 1218 грн), а пенсії в межах прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність (на сьогодні — 949 грн).

Таким чином, за словами міністра, у травні для пенсії у 1500 грн, яка не підвищувалася з грудня 2013 року, розмір індексації становить 28,47 грн (949x3%). Індексація проводиться автоматично непрацючим пенсіонерам. Тим, хто після виходу на пенсію продовжує працювати, доходи індексуються за місцем роботи. Якщо заробітна плата пра-

цюючого пенсіонера менше прожиткового мінімуму для непрацездатних осіб, після надання інформації про доходи, пенсія може бути проіндексована з урахуванням отриманої заробітної плати.

— Щодо заробітної плати, то для працівників бюджетної сфери 1-5 тарифних розрядів, у яких вона у грудні 2013 року була переглянута у зв'язку з підвищенням мінімальної заробітної плати, індексація у травні складе 3%, а сума індексації — 36,54 грн, тобто 1218 грн помножити на 3%. Для інших бюджетників, зарплата яких не переглядалася з січня 2013 року, індексація у травні складе 3,3%, сума індексації — 40,19 грн (1218 грн помножити на 3,3%), — роз'яснила Людмила Денісова.

Розрахунок розміру індексації за даними Держстату:

Індекс в розмірі 3% розраховано нарastaючим підсумком шляхом множення індексів за січень-березень 2014 ($1,002 \times 1,006 \times 1,022 \times 100 - 100$).

Індекс в розмірі 3,3% розраховано нарastaючим підсумком шляхом множення індексів за лютий 2013 — березень 2014

$(0,999 \times 1,000 \times 1,000 \times 1,001 \times 1,000 \times 0,999 \times 0,993 \times 1,000 \times 1,004 \times 1,002 \times 1,005 \times 1,002 \times 1,006 \times 1,022 \times 100\% - 100)$.

Видача дубліката втраченого або зіпсованого документа здійснюється державним нотаріальним архівом. До передачі в архів примірників документів, посвідчених або виданих нотаріусом, дублікат втраченого документа видається нотаріусом.

Відповідно до законодавства у сфері державної реєстрації прав державна реєстрація прав на нерухоме майно проводиться на підставі виданого дубліката документа, а не у зв'язку з його видачею.

Лист від 22.04.2014
№9/42/05-15-14

нотаріально, а й посадовими особами органів державної влади, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ, організацій тощо.

У низці випадків вимоги нотаріального засвідчення копій ускладнюють процедуру оформлення документів та призводять до зайвих фінансових витрат громадян, оскільки нотаріальне завірення є платним.

Закон скасовує обов'язок нотаріального засвідчення вірності копій близько 15-ти документів, що використовуються у цивільних та господарських відносинах (наприклад, копія виданої заявлению ліцензії на відповідний вид діяльності, копії установчих документів фізичних або юридичних осіб, які бажають зареєструвалися як учасники аукціону, конкурсу; копія ліцензії на право надання послуг з перевезення пасажирів).

ЩОДО МНОЖИННОСТІ СТОРІН У ДОГОВОРІ ОРЕНДИ

Іноді виникають ситуації, коли будівля перебуває у спільній власності громадян або юридичних осіб і перед співласниками постає питання щодо оформлення права на земельну ділянку, на якій розміщена їхня будівля.

Співласникам при цьому слід зважити на те, що:

- право на землю має обов'язково бути оформлене та зареєстроване в державному реєстрі прав;
- земельна ділянка надається у користування чи у власність не частинами, а цілою, оскільки за земельним законодавством цільовим призначенням її є розміщення та обслуговування будівлі, яка на ній розміщена, а не її частини;
- використання землі в Україні є платним. Плата за землю справляється у вигляді земельного податку або орендної плати, що визначається залежно від грошової оцінки земель.

Ганна БЕКОВСЬКА, юрист

Так, відповідно до частини четвертої статті 120 Земельного кодексу України у разі набуття права власності на житловий будинок, будівлю або споруду кількома особами право на земельну ділянку визначається пропорційно до часток осіб у праві власності житлового будинку, будівлі або споруди.

Статтею 6 Закону України «Про оренду землі» визначено, що орендарі набувають права оренди земельної ділянки на підставах і в порядку, передбачених Земельним кодексом України, Цивільним кодексом України, Господарським кодексом України, цим та іншими законами України і договором оренди землі.

У статті 79 Земельного кодексу України дається визначення земельної ділянки як об'єкта права, а саме:

Земельна ділянка — це частина земної поверхні з установленими межами, певним місцем розташування, з визначеними щодо неї правами.

Оскільки не можливо встановити межі земельної ділянки під окремими приміщеннями та враховуючи, що цільовим призначенням земельної ділянки є розміщення та обслуговування будівлі, яка на ній розміщена, а не її частини, частина (частка) зе-

мельної ділянки не може бути об'єктом оренди землі. Також відповідно до статті 3 Закону України «Про оренду землі», об'єктом оренди є земельні ділянки, що перебувають у власності громадян, юридичних осіб, комунальний та державній власності.

Частиною другою статті 510 Цивільного кодексу України встановлено, що у зобов'язанні на стороні боржника або кредитора можуть бути одна або одночасно кілька осіб.

Згідно з пунктом 288.1 статті 288 Податкового кодексу України підставою для нарахування орендної плати за земельну ділянку є договір оренди такої земельної ділянки.

Отже, у випадку оформлення співласниками будівлі права користування земельною ділянкою, договір оренди укладається між органом місцевого самоврядування (щодо земель комунальної власності) або органом виконавчої влади (щодо земель державної власності) (орендодавці) та всіма співласниками будівлі (співорендарі).

Це підтверджується також пунктом 276.5 статті 276 та пунктами 287.7 і 287.8 Податкового кодексу України, якими визначено, що:

276.5. У разі надання в оренду земельних ділянок (в межах населених пунктів), окремих будівель (споруд) або їх частин власниками та землекористувачами, у тому числі зазначеними у пунктах 276.1 та 276.4 цієї статті, іншим суб'єктам, податок за площину, що надаються в оренду, обчислюється відповідно до статті 274 цього Кодексу від нормативної грошової оцінки, визначеній з урахуванням застосування відповідного коефіцієнта функціонально-використання цих площин, залежно від виду економічної діяльності орендаря, та статті 275 цього Кодексу.

287.7. У разі надання в оренду земельних ділянок (в межах населених пунктів), окремих будівель (споруд) або їх частин власниками та землекористувачами, у тому числі зазначеними у пунктах 276.1, 276.4 статті 276, податок за площину, що надаються в оренду, обчислюється з дати укладення договору оренди земельної ділянки або з дати укладення договору оренди будівель (їх частин).

287.8. Власник нежилого приміщення (їого частини) у багатоквартирному жилиму будинку сплачує до бюджету податок за площину під такими приміщеннями (їх частинами) з урахуванням пропорційної частки прибудинкової території з дати державної реєстрації права власності на нерухоме майно.

Таким чином, виходячи з ситуації, що склалася, на земельну ділянку може бути укладено договір оренди землі, в якому сторонами (орендарями) виступатимуть кілька осіб (множинність сторін). Нарахування орендної плати в цьому випадку буде здійснюватися пропорційно тій частинні площині будівлі, що перебуває у власності кожного співвласника та з врахуванням відповідного коефіцієнта функціонального використання цих площин за-го використання цих площин, залежно від виду економічної діяльності орендаря, та статті 275 цього Кодексу.

● ОДНАК, Є ПЕВНІ ВИНЯТКИ ІЗ ЗАГАЛЬНОГО ПРАВИЛА

У випадку, коли є «основний власник» будівлі, тобто особа, якій належить більшість приміщень у цій будівлі, у тому числі і приміщень загального користування (холів, сходів, даху тощо) ця особа (за згодою інших співвласників) може бути єдиним орендарем земельної ділянки.

Або ж, наприклад, свого часу особа викупила всю будівлю чи її збудувала та оформила право оренди на земельну ділянку, уклавши довгостроковий договір оренди, а потім за різних обставин продала частину приміщень. У цьому випадку, покупці окремих приміщень можуть укласти договір суборенди на частину земельної ділянки, визначену пропорційно їх частці у праві власності на будівлю та зареєструвати це право в Державному реєстрі речових прав.

лежно від виду економічної діяльності кожного співorenдара.

✓ Слід пам'ятати, що договір оренди земельної ділянки у такому випадку буде мати декілька автентичних примірників — по одному орендарю та кожному із співорендарів.

У свою чергу, такий договір оренди землі повинен містити всі істотні умови та невід'ємні частини, визначені статтею 15 Закону України «Про оренду землі».

✓ Звертаємо увагу на те, що відповідно до статті 8 Закону України «Про оренду землі» орендована земельна ділянка або її частина може передаватися орендарем у суборенду без зміни цільового призначення, якщо це передбачено договором оренди або за письмовою згодою орендодавця.

Отже, на відміну від оренди законодавством прямо передбачена можливість передачі в суборенду частини земельної ділянки.

Умови договору суборенди земельної ділянки повинні обмежуватися умовами договору оренди земельної ділянки і не суперечити йому. Строк суборенди не може перевищувати строку, визначеного договором оренди землі. У разі припинення договору оренди чинність договору суборенди земельної ділянки також припиняється.

Частиною першою статті 128 Земельного кодексу (далі — ЗКУ) встановлено, що продаж громадянам і юридичним особам земельних ділянок, на яких розміщені об'єкти, які підлягають приватизації, здійснюється державними органами приватизації у порядку, що затверджує Кабінет Міністрів України.

Статтею 122 цього ж Кодексу визначені повноваження органів державної влади та органів місцевого самоврядування щодо продажу земельних ділянок державної та комунальної власності. Так, згідно з частиною дев'ятою державні органи приватизації здійснюють продаж земельних ділянок, на яких розміщені об'єкти, що підлягають приватизації.

Постановою Кабінету Міністрів України від 8 липня 2009 року № 689 затверджено Порядок продажу об'єктів, що підлягають приватизації, разом із земельними ділянками державної власності.

За цим Порядком державні органи приватизації з урахуванням затверджених переліків об'єктів державної власності, що підлягають приватизації, формують та оприлюднюють на своєму веб-сайті переліки об'єктів аукціону та переліки господарських товариств, до статутного капіталу яких вносяться земельні ділянки. Тобто цим Порядком регулюється продаж об'єктів приватизації за результатами проведення аукціонів.

У випадку, коли державними органами приватизації

ЯК ВИЗНАЧИТИ ПРИ ВІДЧУЖЕННІ ОБ'ЄКТІВ, ЩО

Шановна редакціє!

Звертаються до Вас Ваші передплатники та шанувальники — регіональне відділення Фонду державного майна України по Рівненській області.

Наше регіональне відділення є територіальним органом Фонду державного майна України (далі — Фонд), що реалізує державну політику у сфері приватизації, оренди, оцінки, використання та відчуження державного майна, управління об'єктами державної власності, що належать до сфери його управління.

П. 6 ч. 1 ст. 5 Закону України «Про Фонд державного майна України» визначено розпорядчі функції державних органів приватизації щодо земельних ділянок, на яких розміщені об'єкти, що підлягають приватизації.

При приватизації (продажу) об'єктів державної власності будівель, споруд разом

із земельними ділянками регіональне відділення ФДМУ по Рівненській області керується статтями 17-1, 128 Земельного кодексу України, ст. 18-1 Закону України «Про приватизацію державного майна», постановою Кабінету Міністрів України від 8 липня 2009 р. № 689 «Про затвердження Порядку продажу об'єктів, що підлягають приватизації, разом із земельними ділянками державної власності» та ст. 9 Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо розмежування земель державної та комунальної власності».

Відповідно до ч.2 ст.84 ЗК України право державної власності на землю набувається і реалізується державою через органи виконавчої влади відповідно до повноважень, визначених цим Кодексом.

відчужуються не цілісні майнові комплекси або окремо розміщені об'єкти разом із земельними ділянками, навіть при їх відчуженні без земельних ділянок у договорі купівлі-продажу необхідно зазначати кадастровий номер земельної ділянки, на якій розміщені ці об'єкти (ч. 6 статті 120 ЗКУ). У випадку, якщо відчужується лише нежитлове приміщення, яке є

частиною будинку або будівлі, законодавство не вимагає обов'язкового зазначення кадастрового номера земельної ділянки у цьому випадку (аналогія з продажем квартир).

Щодо визначення розпорядника земельної ділянки при відчуженні нежитлових приміщень як частин будинків або будівель слід брати до уваги таке:

РОЗПОРЯДНИКА ЗЕМЛІ ПІДЛЯГАЮТЬ ПРИВАТИЗАЦІЇ?

Відповідно до вимог п. 6 ст. 120 Земельного кодексу України істотною умовою договору купівлі-продажу будівлі або споруди є кадастровий номер земельної ділянки. Однак, регіональне відділення ФДМУ по Рівненській області проводить приватизацію і індивідуально визначеного майна — нежитлових приміщень. Продаж цих нежитлових приміщень проводиться з урахуванням вимог

законодавства України і без земельних ділянок. Враховуючи вимоги Закону України «Про приватизацію державного майна», в разі відсутності попиту на об'єкт разом із земельною ділянкою дозволено продаж без земельної ділянки.

Виходячи з вищезазначеного, регіональне відділення ФДМУ по Рівненській області просить висловити свою правову позицію з таких питань:

1. Хто є розпорядником земельної ділянки при відчуженні нежитлових приміщень?
2. Яка процедура переходу права власності на земельну ділянку новим власником нежитлових приміщень?
3. В разі продажу будівлі, споруди без земельної ділянки хто є розпорядником земельної ділянки і яка процедура переходу права власності на неї до нового власника?

Володимир ІВАНОВ,
начальник регіонального відділення
Фонду державного майна України
по Рівненській області

Якщо будинок, будівля, частина приміщень яких відчувається державними органами приватизації, є спільною власністю (частина приміщень — приватна або комунальна власність), то розпорядником землі у цьому випадку є органи, визначені пунктами 3 та 4 Прикінцевих та перехідних положень Закону України «Про внесення змін до дея-

ких законодавчих актів України щодо розмежування земель державної та комунальної власності».

У разі якщо відомості про земельні ділянки, зазначені у пунктах 3 і 4 цього розділу, не внесені до Державного реєстру земель, надання дозволу на розроблення документації із землеустрою, що є підставою для державної реєстрації таких земельних

ділянок, а також її затвердження здійснюються:

- у межах населених пунктів — сільськими, селищними, міськими радами;
- за межами населених пунктів — органами виконавчої влади, які відповідно до закону здійснюють розпорядження такими земельними ділянками (п. 6 цього ж Закону).

Якщо ж будинок (будівля) є державною власністю і віднесений до об'єктів, які підлягають приватизації, але така приватизація за різних обставин відбувається шляхом продажу окремих приміщень, а не будівлі в цілому, розпорядником земельної ділянки у такому випадку є державні органи приватизації.

При відчуженні приміщень у будинку (будівлі) земельна ділянка залишається єдиною і неподільною для всього будинку (будівлі). Не може виділятися частина земельної ділянки у самостійну для розміщення та обслуговування окремих приміщень (частини будинку, будівлі).

Якщо будинок, будівля продається без земельної ділянки, після реєстрації права власності за покупцем право розпорядження земельною ділянкою, на якій розміщені будинок, будівля, визначаються відповідно до зазначених вище пунктів 3, 4 та 6 Перехідних та прикінцевих положень України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо розмежування земель державної та комунальної власності».

Перш ніж надати земельну ділянку в користування, потрібно припинити право користування іншої особи

25 березня 2002 р. на підставі рішення виконавчого комітету Чопської міської ради № 34 від 21.03.2002 р. Благодійному фонду «Моржакат Лазарнак» було видано свідоцтво про право власності на адміністративну будівлю, яка розташована за адресою: Закарпатська область, Ужгородський район, вул. Головна, 10, зареєстроване Ужгородським районним державним підприємством технічної інвентаризації 29.03.2002 р.

У зв'язку з переходом права власності на нерухоме майно, розміщеного на земельній ділянці за вище зазначеною адресою, Благодійний фонд звернувся до Чопської міської ради Закарпатської області з проханням надати йому у користування земельну ділянку площею 0,0576 га для обслуговування адміністративної будівлі, яка належить йому на праві власності та розташована на цій земельній ділянці. Однак, Чопська міська рада відмовляє фонду у задоволені заяві та повідомляє, що ця земельна ділянка знаходитьться у постійному користуванні Державного територіально-галузевого об'єднання «Львівська залізниця», про що видано державний акт на право постійного користування земельною ділянкою. Відмови Львівської залізниці від частини земельної ділянки, на якій розташована відчужена адміністративна

будівля, до міської ради не надходило.

21 березня 2013 р. Благодійний фонд звернувся з клопотанням до Львівської залізниці з проханням надати згоду на відчуження частини земельної ділянки площею 0,0576 га.

30 квітня 2013 р. Львівська залізниця надіслала відповідь на лист, в якій повідомила, що ДТГО «Львівська залізниця» не може погодити вилучення зазначеної земельної ділянки, оскільки відповідно до п. 4 розпорядження Кабінету Міністрів України від 11.02.2010 р. № 318-р «Деякі питання збереження об'єктів державної власності» заборонено погоджувати документи, приймати рішення, на підставі яких може здійснюватися відчуження з державної власності земельних ділянок, наданих у постійне користування державним підприємствам, установам та організаціям. Оскільки Львівська залізниця в категоричній формі не бажає відмовитися від частини земельної ділянки, на якій розміщений об'єкт нерухомості, що належить Благодійному фонду на праві власності, Чопська міська рада, яка виступає власником цієї земельної ділянки, не може самостійно прийняти рішення про вилучення частини земельної ділянки з постійного користування ДТГО «Львівська залізниця» та про передачу її у користу-

вання Благодійному фонду для обслуговування адміністративної будівлі. 21.11.2013 р. Благодійний фонд звернувся до господарського суду Закарпатської області із позовою заявою про визнання припиненим права користування на частину земельної ділянки. Однак, 04.02.2014 р. судом відмовлено в задоволені позову в повному обсязі.

На сьогодні Благодійний фонд позбавлений можливості оформити в оренду земельну ділянку, на якій розташований об'єкт, оскільки «Львівська залізниця» не бажає надати письмову відмову від постійного користування на земельну ділянку, не зважаючи на те, що у 1999 р. право власності на об'єкт нерухомості перейшов до Українсько-австрійського підприємства ТОВ «Термінал-Карпати», а з 2002 р. нерухомість перебуває у власності Благодійного фонду. Просимо Вашої допомоги у вирішенні даної ситуації. Підкажіть, будь ласка, яким чином Благодійний фонд може оформити земельну ділянку для обслуговування об'єкта, якщо користувач — «Львівська залізниця» не бажає добровільно відмовлятися від постійного користування.

Вікторія ШТЕЦЬ

представник
Благодійного фонду
«Моржакат Лазарнак»

Згідно зі статтею 6 Закону України «Про залізничний транспорт» землі, що надаються в користування для потреб залізничного транспорту, визначаються відповідно до Земельного кодексу України та Закону України «Про транспорт».

Відповідно до статті 23 Закону України «Про транспорт» до земель залізничного транспорту належать землі, надані в користування підприємствам і організаціям залізничного транспорту відповідно до чинного законодавства України. До складу цих земель входять землі, які є смugoю відведення залізниць, а саме землі, надані під залізничне полотно та його облаштування, станції з усіма будівлями і спорудами енергетичного, локомотивного, вагонного, колійного, вантажного і пасажирського господарства, сигналізації та зв'язку, водопостачання, каналізації, захисні та укріплюючі насадження, службові, культурно-побутові приміщення та інші споруди, необхідні для забезпечення роботи залізничного транспорту.

Отже, земельна ділянка ДТГО «Львівська залізниця» надавалася для розміщення, експлуатації будівель і споруд тощо залізничного транспорту.

На підставі частини 5 статті 116 Земельного кодексу України земельні ділянки, які перебувають у власності чи користуванні громадян або юридичних осіб, передаються у власність чи користування за рішенням органів виконавчої влади чи органів місцевого самоврядування лише після припинення права власності чи користування ними в порядку, вказаному законом.

Відповідно до частини 2 статті 120 Земельного кодексу України, якщо житловий будинок, будівля або споруда розміщені на земельній ділянці, що перебуває у користуванні, то в разі набуття права власності на ці об'єкти до набувача переходить право користування земельною ділянкою, на якій вони розміщені, на тих самих умовах і в тому ж обсязі, що були у попереднього землекористувача. Тобто, «на тих самих умовах» означає, що в тому числі і без зміни цільового призначення земельної ділянки.

Оскільки земельна ділянка, на якій розміщена будівля Благодійного фонду, обліковується як землі залізничного транспорту і перебуває в постійному користуванні державного підприємства (землі державної власності), Чопська міська рада не має права прийняти рішення щодо надання земельної ділянки іншій особі без припинення права користування на частину земельної ділянки у попереднього землекористувача. А вилучити з постійного користування земельну ділянку державної власності

може тільки обласна державна адміністрація (ч. 9 ст. 149 Земельного кодексу).

Згідно зі статтею 84 Земельного кодексу України землі під державними залізницями, віднесені до земель державної власності і відповідно до частини 4 вказаної статті, не можуть передаватися до земель приватної власності. Отже, необхідно не лише виокремити та вилучити земельну ділянку під будівлею, але й змінити її цільове призначення.

Щодо відмови ДТГО «Львівська залізниця» у вилученні в неї земельної ділянки з постійного користування зазначимо таке. Згідно з розпорядженням Кабінету Міністрів України від 11 лютого 2010 р. №318-р «Деякі питання збереження об'єктів державної власності» було зобов'язано центральні органи виконавчої влади, інші суб'єкти управління об'єктами державної власності, у тому числі національні та галузеві академії наук, вжити заходів до повернення об'єктів державної власності, щодо яких виявлені факти незаконного заволодіння, та забезпечити в установленому порядку представництво інтересів держави в судах у разі виявлення таких фактів.

Державному комітетові із земельних ресурсів разом із заинтересованими центральними органами виконавчої влади та іншими суб'єктами управління об'єктами державної власності, у тому числі національними та галузевими академіями наук, не допускати погодження документів, на підставі яких може здійснюватися відчуження з державної власності земельних ділянок, наданих у постійне користування державним підприємствам, установам та організаціям (крім земельних ділянок, на яких розташовані об'єкти, що підлягають приватизації, та земельних ділянок, відчуження яких здійснюється для суспільних потреб чи з мотивів суспільної необхідності), до законодавчого врегулювання питання щодо визначення порядку їх відчуження.

Враховуючи вищезазначене, Благодійному фонду «Моржакат Лазарнак» необхідно звернутися до обласної державної адміністрації з клопотанням про вилучення земельної ділянки державної власності у ДТГО «Львівська залізниця» відповідно до вимог статті 120 Земельного кодексу України. Тільки після прийняття рішення про вилучення можливо розглядати питання про зміну цільового призначення та оренду цієї ділянки.

Якщо ж ДТГО «Львівська залізниця» повторно не дасть згоди на вилучення в неї частини земельної ділянки, питання може бути вирішено у судовому порядку (ч. 2 ст. 149 Земельного кодексу).

ПІДСТАВОЮ ДЛЯ РОЗМІЩЕННЯ ТИМЧАСОВОЇ СПОРУДИ Є ПАСПОРТ ЇЇ ПРИВ'ЯЗКИ

Підкажіть, будь ласка, яка нормативно-правова документація потрібна на облаштування приватизованої ділянки для встановлення тимчасової пересувної конструкції — мобільної автомийки.

Олександр ПРАСОЛ

Розміщення пересувної тимчасової споруди здійснюється відповідно до Порядку розміщення тимчасових споруд для провадження підприємницької діяльності (далі — Порядок), затвердженого наказом Мінрегіонбуду України від 21 жовтня 2011 р. №244, зареєстрованого в Мінюсті України 22 листопада 2011 року за №1330/2068.

У цьому Порядку даються визначення тимчасової споруди та пересувній тимчасової споруді, а саме:

- тимчасова споруда торговельного, побутового, соціально-культурного чи іншого призначення для здійснення підприємницької діяльності (далі — ТС) — одноповерхова споруда, що виготовляється з полегшених конструкцій з урахуванням основних вимог до споруд, визначених технічним регламентом будівельних виробів, будівель і споруд, і встановлюється тимчасово, без улаштування фундаменту;
- пересувна ТС — споруда, яка не має закритого приміщення для тимчасового перебування людей, у якій може бути розміщене торговельне обладнання, низькотемпературний прилавок, лоток, ємкість, торговельний автомат, інші пристрої для сезонної роздрібної торгівлі та іншої підприємницької діяльності.

При розміщенні тимчасових споруд ураховуються всі наявні планувальні обмеження, передбачені будівельними нормами.

Підставою для розміщення ТС є паспорт прив'язки ТС. Замовник, який має намір встановити ТС, звертається до відповідного виконавчого органу сільської, селищної, міської ради, районної державної адміністрації із відповідною заявою у добровільній формі про можливість розміщення ТС.

До заяви додаються:

- графічні матеріали із зазначенням бажаного місця розташування ТС, виконані замовником у довільній формі на топографо-геодезичній основі М 1:500 кресленнями контурів ТС з прив'язкою до місцевості;
- реквізити замовника (найменування, П.І.Б., адреса, контактна інформація).

Порядок містить форму паспорта прив'язки тимчасової споруди, елементом якої є схема її розміщення із зазначенням площі земельної ділянки (її частини) згідно з документами, які посвідчують право заявника на землю. Документи, що подаються для отримання паспорта прив'язки мають містити дані щодо розміру земельних ділянок, які вносяться на підставі отриманих суб'єктом господарювання документів на право користування земельною ділянкою (п.2.6, додаток 1 Порядку). ТС можуть розміщуватися на землях різних категорій без зміни їх цього призначення. Якщо власник ТС розміщує її на чужій земельній ділянці, йому необхідно укласти договір сервітуту із власником землі. Якщо ж власник земельної ділянки є власником ТС, такого договору укладати не потрібно, оскільки вже є документ (державний акт на право власності або свідоцтво про право власності), який посвідчує його право на землю.

Разом з тим, якщо у майбутньому планується переобладнати ТС у стаціонарну споруду із облаштуванням фундаменту або більшої площи, ніж передбачено Порядком, доцільно змінити цільове призначення частини земельної ділянки, на якій цей об'єкт буде розміщено. Тобто, відповідно до статті 56 Закону України «Про землеустрій» свою земельну ділянку власник має поділити на дві — для розміщення житлового будинку та господарських споруд та для розміщення споруди комерційного призначення.

Для цього власник має замовити виготовлення двох технічних документацій із землеустрою (по одній з яких в подальшому буде змінюватися цільове призначення для встановлення тимчасової пересувної конструкції — мобільної автомийки) та зареєструвати їх в Державному земельному кадастрі, а потім зареєструвати право власності на обидві земельні ділянки в Державному реєстрі прав відповідно до Закону України «Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень».

Відповідно до ст.ст. 38-39 Земельного кодексу України до земель житлової та громадської забудови належать земельні ділянки в межах населених пунктів, які використовуються для розміщення житлової забудови, громадських будівель і споруд, інших об'єктів загального користування.

Використання земель житлової та громадської забудови здійснюється відповідно до генерального плану населеного пункту, іншої містобудівної документації, плану земельно-господарського устрою з дотриманням будівельних норм, державних стандартів і норм. На землях житлової забудови (присадибних ділянках) можуть розміщуватися житлові будинки та господарські споруди некомерційного призначення. Для розміщення стаціонарних споруд комерційного призначення або ж ТС, розмір яких перевищує визначені Порядком 30м², необхідно змінити цільове призначення земельної ділянки.

Відповідно до статті 20 Земельного кодексу України зміна цільового призначення земельної ділянки приватної власності здійснюється за ініціативою власника земельної ділянки відповідно до розробленого та затвердженого проекту землеустрою щодо відведення земельної ділянки при зміні її цільового призначення.

Відмовити у затвердженні проекту землеустрою орган місцевого самоврядування може у випадку не відповідності забудови затвердженому плану зонування території або детальному плану території (стаття 24 Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності»).

Внесення відомостей (zmін до них) до Державного земельного кадастру здійснюється виключно на підставі та відповідно до Закону України «Про Державний земельний кадастр» та Порядку ведення Державного земельного кадастру, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 17 жовтня 2012р. №1051.

Після прийняття рішення органу місцевого самоврядування про затвердження проекту землеустрою щодо відведення земельної ділянки та зміну її цільового призначення, внесення zmін у зв'язку зі zmіною відомостей про нерухоме майно здійснюється відповідно до Закону України «Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяження», Порядку ведення Державного реєстру речових прав на нерухоме майно, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 26 жовтня 2011 р. №1141.

ГРОМАДЯНИ УКРАЇНИ МОЖУТЬ ПРИВАТИЗУВАТИ НЕ ОДНУ ЗЕМЕЛЬНУ ДІЛЯНКУ, АЛЕ РІЗНОГО ЦІЛЬОВОГО ПРИЗНАЧЕННЯ

Сего часу я приватизував земельну ділянку площею 0,09 га для ведення садівництва. Через певні обставини тепер хочу продати свою ділянку та садовий будиночок та купити в селі будинок з неприватизованою земельною ділянкою. Чи маю я право приватизувати земельну ділянку для обслуговування житлового будинку і господарських будівель?

м. Полтава

Валерій ГУЩІК

Відповідно до статті 116 Земельного кодексу України передача земельних ділянок безплатно у власність громадян у межах норм, визначених цим Кодексом, провадиться один раз по кожному виду використання.

Норми граничних розмірів земельних ділянок, які можуть передаватися громадянам України у приватну власність, визначені статтею 121 цього ж Кодексу, а саме:

- а) для ведення фермерського господарства — в розмірі земельної частки (паю), визначеного для членів сільськогосподарських підприємств, розташованих на території сільської, селищної, міської ради, де знаходиться фермерське господарство;
- б) для ведення особистого селянського господарства — не більше 2,0 га;
- в) для ведення садівництва — не більше 0,12 га;
- г) для будівництва і обслуговування жилого будинку, господарських будівель і споруд (присадибна ділянка) у селах — не більше 0,25 га, в селищах — не більше 0,15 га, в містах — не більше 0,10 га;
- г) для індивідуального дачного будівництва — не більше 0,10 га;
- д) для будівництва індивідуальних гаражів — не більше 0,01 га.

Оскільки Ви використали своє право на безоплатну приватизацію земельної ділянки тільки одного виду — для ведення садівництва, то маєте право безоплатно отримати у власність земельні ділянки іншого цільового призначення у межах норм, визначених статтею 121 Кодексу.

ЯКЩО ЗЕМЕЛЬНІ ДІЛЯНКИ ЛІСОГОСПОДАРСЬКОГО ПРИЗНАЧЕННЯ ВИКОРИСТОВУЮТЬСЯ ДЛЯ ЛІСОГОСПОДАРСЬКИХ ЦІЛЕЙ, ТО ЗЕМЕЛЬНИЙ ПОДАТОК ОКРЕМО НЕ СПЛАЧУЄТЬСЯ

Периторія сільської ради займає площу 2293 га, з них 215 га — ліси, які належали колишньому підприємству КСП «Весна». На сьогодні їх використовує Шаргородське районне комунальне Агролісогосподарство — дочірнє підприємство ВОКСПО. «Агроліс Віноблагоріс Шаргородський агроліс» за лісами ведеться догляд, ліси вирізаються, продаються, а сільським радам за землю, на яких ростуть ліси, не платять ніяких податків. Чому за землі сільської ради, на яких ростуть ліси, підприємство Шаргородський райагроліс не сплачує податки до сільської ради?

Сільська рада

с. Конатківці
Шаргородського району
Вінницької області

Відповідно до статті 17 Лісового кодексу України у постійне користування ліси на землях державної власності для ведення лісового господарства без встановлення строку надаються спеціалізованим державним лісогосподарським підприємствам, іншим державним підприємствам, установам та організаціям, у яких створено спеціалізовані лісогосподарські підрозділи.

У постійне користування ліси на землях комунальної власності для ведення лісового господарства без встановлення строку надаються спеціалізованим комунальним лісогосподарським підприємствам, іншим комунальним підприємствам, установам та організаціям, у яких створені спеціалізовані лісогосподарські підрозділи.

Відповідно до 57 Земельного кодексу України, земельні ділянки лісогосподарського призначення за рішенням органів виконавчої влади або органів місцевого самоврядування надаються в постійне користування спеціалізованим державним або комунальним лісогосподарським підприємствам, іншим державним і комунальним підприємствам, установам та організаціям, у яких створено спеціалізовані підрозділи, для ведення лісового господарства.

Статтею 206 Земельного кодексу України встановлено, що використання землі в Україні є платним. Об'єктом плати за землю є земельна ділянка.

Ми передплачуємо «Ваш консультант». Дуже вдячні вам за вашу корисну, якісну та оперативну роботу. Інформація з журналу нами використовується в роботі майже щодня. Зараз виникло таке запитання:

Земельна ділянка площею 10 соток перебуває у приватній власності «для індивідуального житлового будівництва». На ділянці — житловий будинок. Інформація про ділянку та будинок внесені в Держреєстр. Плануємо змінити цільове призначення частини ділянки (2 сотки) «для будівництва та обслуговування будівель торгівлі» через проект землеустрою.

На цьому етапі виникло запитання. Ми знаємо, що дві земельні ділянки з різним цільовим призначенням може бути з одним місцем розташування (адресою). А чи можуть бути зареєстровані в майбутньому в Держреєстрі за однією адресою і житловий будинок, і магазин?

Руслана МОВЧАН,
юрист по земельному праву

ЯК ПОБУДУВАТИ МАГАЗИН НА ПРИВАТНІЙ ПРИСАДИБНІЙ ЗЕМЕЛЬНІЙ ДІЛЯНЦІ

Оскільки планується побудувати магазин як капітальну споруду та зареєструвати право власності на нього, звичайно, необхідно буде присвоїти окрему адресу цій будівлі.

Порядок дій має бути таким:

1. Власнику земельної ділянки замовити дві технічні документації щодо поділу

Відповідно до Податкового кодексу України (Розділ XIII. Плата за землю) власники земельних ділянок, земельних часток (пайів) та землекористувачі щорічно є платниками податку.

Об'єктами оподаткування є земельні ділянки, які перебувають у власності або користуванні та земельні ділянки (пайі), які перебувають у власності.

Пунктом 273.1 статті 273 цього ж Кодексу «Оподаткування земельних ділянок, наданих на землях лісогосподарського призначення (незалежно від місцезнаходження)» встановлено, що податок за лісові землі справляється як складова плати за спеціальне використання лісових ресурсів, що визначається Розділом XVII цього ж Кодексу «Збір за спеціальне використання лісових ресурсів».

Крім того, згідно з пунктом 273.2 ставки податку за один гектар нелісових земель, які надані у встановленому порядку та використовуються для потреб лісового господарства, встановлюються за ділянки, зайняті виробничими, культурно-побутовими, житловими будинками та господарськими будівлями і спорудами, — відповідно до статей 276 і 280 цього Кодексу, а саме:

Податок за земельні ділянки (в межах населених пунктів), зайняті житловим фондом, автостоянками для зберігання особис-

тих транспортних засобів громадян, які використовуються без отримання прибутку, гаражно-будівельними, дачно-будівельними та садівницькими товариствами, індивідуальними гаражами, садовими і дачними будинками фізичних осіб, а також за земельні ділянки, надані для потреб сільськогосподарського виробництва, водного та лісового господарства, які зайняті виробничими, культурно-побутовими, господарськими та іншими будівлями і спорудами, справляється у розмірі 3 відсотків суми земельного податку, обчисленого відповідно до статей 274 і 275 цього Кодексу.

Ставка податку за земельні ділянки на землях водного фонду, а також за земельні ділянки лісогосподарського призначення, які зайняті виробничими, культурно-побутовими, господарськими та іншими будівлями і спорудами, встановлюється у розмірі 5 відсотків від нормативної грошової оцінки одиниці площи ріллі по Автономній Республіці Крим або по області.

Отже, якщо Шаргородське районне комунальне Агролісогосподарство використовує земельні ділянки лісогосподарського призначення для лісогосподарських цілей, земельний податок окремо воно не сплачує, оскільки податок за лісові землі справляється як складова плати за спеціальне використання лісових ресурсів.

земельної ділянки на дві площею 0,0200 га та 0,0800 га для будівництва та обслуговування житлового будинку, господарських будівель і споруд.

2. Зареєструвати дві земельні ділянки в Державному земельному кадастру, отримати витяги. При цьому обидві земельні ділянки на цьому етапі — одного цільового призначення.

3. Звернутися до територіального підрозділу Укрдержреєстру, зареєструвати право власності на дві земельні ділянки та отри-

мати два свідоцтва про право власності на новостворені земельні ділянки.

4. Звернутися до місцевої ради за дозволом розробки проекту відведення земельної ділянки щодо зміни її цільового призначення площею 0,0200 га та присвоєння їй окремої адреси. Зауважимо, що відповідно до частини п'ятої статті 20 такий дозвіл брати не обов'язково. Однак, оскільки передбачається не тільки зміна цільового призначення, а й зміна адреси, таке звернення є доцільним.

5. Після отримання дозволу ради замовити проект відведення. Погодити його та подати на затвердження. Затверджуючи проект відведення, місцева рада відразу цим же рішенням присвоює цій ділянці нову адресу.

Такі дії в послідовному порядку дадуть можливість безперешкодно отримати всі дозвільні документи на будівництво магазину, саме будівництво, введення в експлуатацію та реєстрацію права власності на магазин у Державному реєстрі прав.

ЗЕМЛІ ВОДНОГО ФОНДУ В ПРИКОРДОННІЙ СМУЗІ ПЕРЕДАЮТЬСЯ В ОРЕНДУ ДЛЯ РИБОГОСПОДАРСЬКИХ ПОТРЕБ ЗА ДОЗВОЛОМ ПРИКОРДОННИКІВ

Статтею 4 Водного кодексу України передбачено, що до земель водного фонду належать землі, зайняті: морями, річками, озерами, водосховищами, іншими водними об'єктами, болотами, а також островами, не зайнятими лісами; прибережними захисними смугами вздовж морів, річок та навколо водойм, крім земель, зайнятих лісами; гідротехнічними, іншими водогосподарськими спорудами та каналами, а також землі, виділені під смуги відведення для них; береговими смугами водних шляхів.

Статтею 85 Водного кодексу України встановлено, що Порядок надання земель водного фонду в користування та припинення права користування ними встановлюється земельним законодавством.

У постійне користування землі водного фонду надаються водогосподарським спеціалізованим організаціям, іншим підприємствам, установам і організаціям, в яких створено спеціалізовані служби по догляду за водними об'єктами, прибережними захисними смугами, смугами відведення, береговими смугами водних шляхів, гідротехнічними спорудами та підтримання їх у належному стані.

У тимчасове користування за погодженням з постійними користувачами земельні ділянки прибережних захисних смуг, смуг відведення та берегових смуг водних шляхів можуть надаватися підприємствам, установам, організаціям, об'єднанням громадян, релігійним організаціям, громадянам України, іноземцям та особам без громадянства, іноземним юридичним особам для сінокосіння, рибогосподарських потреб, культурно-оздоровчих, рекреаційних, спортивних і туристичних цілей, а також для проведення науково-дослідних робіт.

Вищезазначене закріплено також і в Земельному кодексі України. Так, статтею 59 Земельного кодексу України землі водного

фонду в постійне користування земельну ділянку водного фонду (ділянка на березі р. Дністер межує із забудованою ділянкою нашої громадської організації) для рибогосподарських потреб (базування човнів рибного господарства, за яким кваліфікаційне товариство не здійснює нагляд та будівництва гідротехнічних споруд для риборозплідника).

Віктор ВАСЮТА
виконавчий директор
«Асоціації рибоводів-орендарів»

фонду за рішенням органів виконавчої влади або місцевого самоврядування надаються у постійне користування:

- державним водогосподарським організаціям для догляду за водними об'єктами, прибережними захисними смугами, смугами відведення, береговими смугами водних шляхів, гідротехнічними спорудами, а також ведення аквакультури тощо;
- державним підприємствам для розміщення та догляду за державними об'єктами портової інфраструктури;
- державним рибогосподарським підприємствам, установам і організаціям для ведення аквакультури.

Громадянам та юридичним особам органами виконавчої влади або органами місцевого самоврядування із земель водного фонду можуть передаватися на умовах оренди земельні ділянки прибережних захисних смуг, смуг відведення і берегових смуг водних шляхів, озера, водосховища, інші водойми, болота та острови для сінокосіння, рибогосподарських потреб (у тому числі рибництва (аквакультури), культурно-оздоровчих, рекреаційних, спортивних і туристичних цілей, проведення науково-дослідних робіт, догляду, розміщення та обслуговування об'єктів портової інфраструктури і гідротехнічних споруд тощо, а також штучно створені земельні ділянки для будівництва та експлуатації об'єктів портової інфраструктури та інших об'єктів водного транспорту).

Використання земельних ділянок водного фонду для рибальства здійснюється за згодою їх власників або за погодженням із землекористувачами.

Слід зазначити, що згідно із Законом України «Про аквакультуру» аквакультура (рибництво) — це сільськогосподарська діяльність із штучного розведення, утримання та вирощування об'єктів аквакультури у повністю або частково контролюваних умовах для одержання сільськогосподарської продукції (продукції аквакультури) та її реалізації, виробництва кормів, відтворення біоресурсів, ведення селекційно-племінної роботи, інтродукції, переселення, акліматизації та реакліматизації гідробіонтів, поповнення запасів водних біоресурсів, збереження їх біорізноманіття, а також надання рекреаційних послуг.

Що стосується прикордонної смуги та особливостей господарської діяльності в її межах, слід зазначити таке.

Відповідно до Закону України «Про використання земель оборони» уздовж державного кордону України встановлюється прикордонна смуга, в межах якої діє особливий режим використання земель.

Землі в межах прикордонної смуги та інші землі, необхідні для облаштування та утримання інженерно-технічних споруд і огорож, прикордонних знаків, прикордонних просік, комунікацій та інших об'єктів, надаються в постійне користування військовим частинам Державної прикордонної служби України.

У межах прикордонної смуги здійснюється діяльність з охорони державного кордону. Згідно з Законом України «Про державний кордон України» вона встановлюється Кабінетом Міністрів і має на меті забезпечувати на державному кордоні належний порядок. Ця смуга формується безпосередньо вздовж державного кордону на його сухопутних ділянках або вздовж берегів прикордонних річок та інших водойм з урахуванням місцевих особливостей та умов. До складу прикордонної смуги не включаються населені пункти і місця масового відпочинку населення. У її межах діє особливий режим використання земель.

Специфіка правового режиму земель оборони полягає і у можливості встановлення заборонних зон. Заборонні зони — це території з особливим режимом землекористування, який визначається характером оборонного об'єкта. Їх можуть встановлювати як у межах земель, наданих для потреб оборони, так і за їх межами, тобто на суміжних земельних ділянках. У зв'язку з цим розрізняють внутрішні і зовнішні заборонні зони. Зовнішні заборонні зони розташовуються за межами військових частин і залишаються у користуванні чи власності суміжних суб'єктів. Їх встановлюють виключно ті органи державного управління, які надавали земельні ділянки для потреб оборони. Ці органи визначають і зміст обмежень у зовнішніх зонах. Залежно від характеру оборонного об'єкта можуть встановлюватися й інші обмеження. Так, за погодженням з місцевими органами влади і місцевого самоврядування у межах заборонних зон можуть бути обмежені прохід і проїзд, купання тощо.

Земельні ділянки у межах територій зовнішніх заборонних зон залишаються у власності або в користуванні тих суб'єктів, яким вони були надані, і використовуються ними з додержанням зазначених вище обмежень. Сроки і порядок проведення робіт у цих зонах мають обов'язково погоджуватися з командуванням військової частини.

Отже, земельна ділянка водного фонду для рибогосподарських потреб (базування човнів рибного господарства, за яким кваліфікаційне товариство не здійснює нагляд та будівництва гідротехнічних споруд для риборозплідника) може бути надана в постійне користування у разі якщо Ваше підприємство є державним рибогосподарським і займається веденням аквакультури, а в інших випадках землі водного фонду можуть бути передані тільки на умовах оренди за дозволом, який надають Прикордонні війська разом з органами внутрішніх справ.

Порядок передачі земельних ділянок в оренду в межах державної прикордонної смуги передбачений статтями 124 та 134 Земельного кодексу України з врахуванням особливостей, встановлених Законом «Про державний кордон України».

КОРОТКО ПРО ОБСТАВИНИ СПРАВИ

Голопристанська районна державна адміністрація видала розпорядження, на основі якого укладено договір оренди земельної ділянки загальною площею понад 60 гектарів із земель запасу на території Геройської сільської ради для розміщення виробничих площ з видобутку солі. Перевіркою з'ясовано, що фактично надавався лише дозвіл на розробку технічної документації із землеустрою, яка не була затвердженна, а сама земельна ділянка в оренду не передавалася.

● ХЕРСОНЩИНА.

Господарський суд Херсонської області у повному обсязі задовільнив позов прокуратури Голопристанського району про визнання недійсним договору оренди земельної ділянки вартістю майже 500 тисяч гривень та про її повернення до державної власності.

Від редакції

Відповідно до статей 125 та 126 Земельного кодексу України та Законів України «Про оренду землі» та «Про реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень» право оренди виникало до 2013 року з дня державної реєстрації договору оренди земельної ділянки, а з 2013 року — з дня реєстрації цього права. У будь-якому випадку підставою для виникнення права оренди є укладений сторонами договір оренди. А для того, аби укласти договір оренди, необхідно розробити землевпорядну документацію та зареєструвати земельну ділянку в Державному земельному кадастрі. Використання земельної ділянки без укладеного договору оренди та реєстрації права оренди можна розглядати як самовільне зайняття земельної ділянки.

● ЧЕРКАЩИНА.

Свидівоцька сільська рада відмінила раніше ухвалені рішення про передачу земельних ділянок загальною площею понад 20 гектарів, вартістю 1,67 мільйонів гривень. Так сільрада відреагувала на подання Черкаської міжрайонної екологічної прокуратури про усунення порушень вимог Земельного та Водного кодексів України.

КОРОТКО ПРО ОБСТАВИНИ СПРАВИ

Земельні ділянки прибережної захисної смуги річки Дніпро згідно з підготовленими та прийнятими рішеннями сільрада мала намір передати громадянам у приватну власність та користування.

Частиною третьою статті 60 Земельного кодексу України встановлено, що уздовж морів та навколо морських заток і лиманів встановлюється прибережна захисна смуга ширину не менше двох кілометрів від урізу води.

Прибережні захисні смуги встановлюються за окремими проектами землеустрою.

Межі встановлених прибережних захисних смуг і пляжних зон зазначаються в документації із землеустрою, кадастрових планах земельних ділянок, а також у містобудівній документації.

Прибережні захисні смуги встановлюються на земельних ділянках усіх категорій земель, крім земель морського транспорту.

Згідно зі статтею 59 цього ж Кодексу земельні ділянки прибережних захисних смуг громадянам можуть передаватися на умовах оренди для сінокосіння, рибогосподарських потреб, культурно-оздоровчих, рекреаційних, спортивних і туристичних цілей, проведення науково-дослідних робіт тощо.

Від редакції

● ІВАНО-ФРАНКІВЩИНА.

До державної власності повернуто 0,35 га лісових земель у межах Поляницької сільської ради.

● ЧЕРКАЩИНА.

Господарський суд Черкаської області повернув державі землю вартістю понад 2 мільйони гривень.

КОРОТКО ПРО ОБСТАВИННИ СПРАВИ

За підробленим рішенням виконавчого комітету Поляницької сільської ради двом жителям Київської області безоплатно передано у приватну власність земельні ділянки, що належать до земель лісогосподарського призначення і перебувають у постійному користуванні ДП «Ворохтянське лісове господарство».

За позовом Івано-Франківської міжрайонної прокурори з нагляду за додержанням законів у природоохоронній сфері Яремчанський міський суд визнав державні акти про право власності на ці земельні ділянки недійсними та зобов'язав незаконних власників повернути землю державі.

КОРОТКО ПРО ОБСТАВИННИ СПРАВИ

Смілянська міськрада передала земельну ділянку площею 2,2 гектара в оренду приватному підприємцеві. Її власником було державне підприємство «Одеська залізниця», хоч і знаходилася ділянка на території міста Сміла. Право власності на цю землю підприємство підтверджувало зареєстрованим державним актом. Однак, Смілянська міська рада перевела землю державної власності в комунальну та надала дозвіл на розробку документації із землеустрою приватному підприємцю.

Суд задовольнив позов Шевченківської прокуратури з нагляду за додержанням законів у транспортній сфері про повернення землі у державну власність.

Від редакції

Частиною п'ятою статті 116 Земельного кодексу встановлено, що земельні ділянки, які перебувають у власності чи користуванні громадян або юридичних осіб, передаються у власність чи користування за рішенням органів виконавчої влади чи органів місцевого самоврядування лише після припинення права власності чи користування ними в порядку, визначеному законом.

Згідно з частиною другою статті 149 цього ж Кодексу вилучення земельних ділянок провадиться за згодою землекористувачів на підставі рішень Кабінету Міністрів України, Ради міністрів Автономної Республіки Крим, місцевих державних адміністрацій, сільських, селищних, міських рад відповідно до їх повноважень.

ВАШ КОНСУЛЬТАНТ

Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації — Серія КВ № 20126-9926Р від 6 серпня 2013 року, видане Державною реєстраційною службою України. Журнал видається українською, російською (змішаними мовами).

Передрук матеріалів без письмового погодження з редакцією заборонено.
Редакція отримані матеріали не рецензує, але редактує за правописом.

© «Ваш консультант», 2014.

Адреса редакції: 02002, м. Київ, вул. Луначарського, 12-58.
Тел.: (044) 541-04-87, (050) 7-000-779.
e-mail: vash-konsultant@ukr.net

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до державного реєстру видавців, виготовників і розповсюджувачів видавничої продукції — Серія ДК № 3723 від 26 лютого 2010 року, видане Державним комітетом телебачення та радіомовлення України.

Формат 84x108/16. Друк офсетний. Зам. 005. Наклад 500 прим.
Підписано до друку 23.05.2014. Друк: ФОП Колесник О. А.

На 2015 рік вам потрібний «ВАШ КОНСУЛЬТАНТ»?

**Відповідь на це запитання
ми отримаємо після
15 червня 2014 року —
саме цього дня
завершується передплата
періодичних видань України
на друге півріччя 2014 року.
Якщо читацьке коло на цей
період не збільшиться
порівняно з першим
півріччям цього року хоча
б на 500 передплатників, то
редакція не оголошуватиме
передплату видання
на 2015-й рік. Вона
змушена буде закрити
журнал, оскільки коштів,
що надходять від нинішньої
кількості передплатників,
ледь вистачає на
поліграфічні послуги.
Тож звертаємося до
кожного, хто зараз тримає
в руках цей випуск
«Вашого консультанта».**

**Нове видання ви можете
підтримати, якщо кожен з вас
залучить до передплати
журналу ще хоча б три особи.
З листів до редакції
дізнаємось, що
новостворене видання
корисне для вас.
Мабуть, зацікавить воно
і ваших колег та знайомих
із сусідніх сіл, районів,
областей. Поінформуйте
їх про «Ваш консультант» —
журнал, що допомагає
безпомилково вирішувати
чимало різних проблемних
питань, підвищує правову
обізнаність, роз'яснює,
коментує нове
у законодавстві,
конкретно відповідає
на запити своїх
передплатників
навіть в режимі
он-лайн.**

**«ВАШ КОНСУЛЬТАНТ»
НАЙДЕШЕВШИЙ
СЕРЕД АНАЛОГІЧНИХ
ВИДАНЬ.**

**ПЕРЕДПЛАТА
НА МІСЯЦЬ
З ДОСТАВКОЮ
СТАНОВИТЬ
16 гривень 35 коп.**

**ПЕРЕДПЛАТИТИ
ЖУРНАЛ МОЖНА
У ВІДДІЛЕННЯХ
ПОШТОВОГО ЗВ'ЯЗКУ
ЧИ РЕДАКЦІЇ.**

Електронна адреса видання: vash-konsultant@ukr.net

**Контактні телефони: Передплатний
050-7-000-779, (044)541-04-87 індекс журналу — 86006**